

HAROLDAS PINTERIS

Sargas

Harold Pinter
THE CARETAKER
Methuen, London, 1967

Verté
TOMAS VENCLOVA

VEIKĖJAI

M i k a s, maždaug trisdešimties metų

A s t o n a s, daugiau kaip trisdešimt metų

D e v i s, senis

Veiksmas vyksta namuose vakarų Londone

I veiksmas: žiemos vakaras

II veiksmas: po kelių sekundžių

III veiksmas: po dviejų savaitių

Kambarys. Scenos gilumoje langas, iš apačios pusiau pridengtas kiltu. Geležinė lova išilgai kairiosios sienos. Virš jos spintelė: dažų skardinės, dėžės su veržlėmis, sraigtais ir t. t. Dar kelios dėžės ir skardinės šalia lovos. Toliau dešinėje durys. Prie lango, iš dešinės, krūva: virtuvės kriauklė, lipynė, anglies kibiras, maža šienaplovė, vežimėlis pirkiniams susidėti, dėžės, stalčiai. Iš po krūvos matyti kita geležinė lova. Priešais ją dujinė virykla. Ant dujinės viryklos Budos statula. Arčiau dešinėje židiny. Aplink jį pora lagaminų, suvyniotas kilimas, litavimo lempa, apversta medinė kėdė, dėžės, gana daug trafaretų, sulankstomas rėmas baltiniams džiovinti, kelios trumpos lentelės, maža elektrinė plytelė ir labai senas elektrinis tousteris. Po apačia šūsnis senų laikraščių. Po Astono lova prie kairiosios sienos — dulkių siurblys, kurį žiūrovai pamato tik įjungtą. Palubėje kaba kibiras

PIRMASIS VEIKSMAS

Kambaryje tik Mikas. Sėdi ant lovos. Vilki odinį švarką.

Tyla

Jis lėtai apžiūrinėja kambarį — iš eilės kiekvieną daiktą. Pakelia galvą ir spokso į kibirą. Paslui kurį laiką sėdi visai ramiai, sustingęs, žiūrėdamas tiesiai priešais save

Tyla trisdešimt sekundžių

Trinkteli durys. Girdėti duslūs balsai

Mikas pakreipia galvą. Atsistoja, tyliai prieina prie durų, išeina ir atsargiai uždaro jas

Tyla

Vėl girdėti balsai. Jie prisiartina ir nutyla. Durys atsidaro. Įeina Astonas ir Devis,— Astonas pirmas, Devis paskui jį, vilkdamas kojas, sunkiai alsuodamas

Astonas vilki seną gelumbės paltą; po juo — plona padėvėta tamsiai mėlyna eilutė, vienabortė, su druoželėmis, megztinis, išblukę marškiniai ir kaklaryšis. Devis nudriskustu rudu palto, beformėmis kelnėmis, liemene, megztuku ir sandalais, be marškinių. Astonas įsideda raktą į kišenę ir uždaro duris. Devis apsidairo

ASTONAS. Sėskis.

DEVIS. Ačiū. (*Dairosi*) Uuch...

ASTONAS. Valandėlę.

Astonas ieško kėdės, pamato ją apverstą greta suvynioto kilimo ties židiniu ir ima traukti iš krūvos

DEVIS. Sėstis? Och... Aš taip ir nebuvaus atsisėdęs...
Atsisėdęs kaip reikiant... tiesiog nežinau...

ASTONAS (*pakiša jam kėdę*). Čionai.

DEVIS. Dešimt minučių pertrauka vidurnaktį, o prisėst nerasi kur, nė vienos vietelės. Visi graikai rado, lenkai, graikai, juodukai ir kitokie, visi tie svetimtaučiai. Ogi aš ten dirbau... ten dirbau...

Astonas atsisėda ant lovos, išsitraukia tabako dėžutę ir popierių, ima sukti cigaretę. Devis žiūri į jį

Visi tie juodukai rado, juodukai, graikai, lenkai, visi visi, taigi, neleido man atsisėsti, žiūrėjo į mane kaip į snarglį kokį. Kai jis šįvakar prie manęs priėjo, aš jam ir sakau...

Pauzė

ASTONAS. Sėskis.

DEVIS. Taigi, bet pirmiausia man reikia, matai, man reikia atsikvošėti, ar girdi? Manęs ten vos nepribaigė.

Garsiai riktėlėjęs, sumosuoja kumščiu, nusigręžia nuo Astono ir spokso į sieną. Pauzė. Astonas užsirūko cigaretę

ASTONAS. O tu ar nenori susisukti?

DEVIS (*atsigręžia*). Ką? Ne, ne, aš cigarečių nerūkau.

Pauzė.

(*Prieina prie Astono*) Beje. Paimsiu trupučiuką tabako pypkei, jei galima.

ASTONAS (*duoda jam dėžutę*). Gerai. Še. Imk iš čia.

DEVIS. Labai ačiū, ponas. Pypkutei kaip tik užteks, daugiau nereikia. (*Išsitraukia pypkę iš kišenės ir kemša*) Turėjau dėžutę, bet... bet visai neseniai... nušvilpė ją. Nušvilpė Vakarų plente. (*Laiko dėžutę*) Kur ją padėti?

ASTONAS. Duokš.

DEVIS (*atiduoda dėžutę*). Kai jis šįvakar priėjo, aš jam ir sakau. A? Girdėjai, ką jam pasakiau, a?

ASTONAS. Mačiau, kad norėjo tau užvažiuoti.

DEVIS. Užvažiuoti? O tu nė krust. Rupūžgalvis, man, senukui, aš juk ne tokius pažinojau.

Pauzė

ASTONAS. Aha, mačiau, kad norėjo tau užvažiuoti.

DEVIS. Tie skarmaliai, bro! kaip kokie paršai. Gal aš ir valkatauju kelinti metai, bet, garbės žodis, purvų nemėgstu. Šito tai jau ne. Todėl ir nuo žmonos pabėgau. Vos pora savaičių po vestuvių, ne, dar greičiau, kokia savaitė, pakeliu puodo dangtį, ir žinai, kas ten? Prigrūsta jos apatinių, neskaltų. Daržovių puode, taigi. Puode daržovėms. Tai aš ir išmoviau, ir nuo to laiko jos nebemačiau.

Šlitiniuodamas eina per kambarį, atsistoja priešais Budos statulą ant dujinės viryklos, žiūri į ją, paskui atsigręžia

Kad žinotum, kaip šauniai pietaudavau! Bet dabar jau nebe tie metai. O pamenu, buvau nė kiek už juos ne blogesnis. Bijodavo ir prasidėt. Sveikata irgi ne ta. Priepuoliai visokie.

Pauzė

(Prieina arčiau) Ar matei, kas anam atsitiko?

ASTONAS. Pavėlavau ateiti.

DEVIS. Prieina prie manęs, atkiša pamazgų kibirą ir liepia nešti lauk. O aš kibirų netampysiu! Turi berniuką, tegu jis ir tampo. Aš nesisamdžiau kibirų tampyti. Mano darbas — pašluoti grindis, nuvalyti stalus, na, dar lėkštes numazgoti, bet jokių kibirų netampysiu!

ASTONAS. Ū...

Eina į dešinę ir paima elektrinį tousterį

DEVIS (*eina jam įkandin*). Na, sakykim, gal ir reikėjo! Gal ir reikėjo išnešti tą kibirą, bet kiekvienas švin-kalas čia man neįsakinės! Mudu su juo lygūs. Jis už mane ne viršesnis. Irgi, mat, ponas.

ASTONAS. O kas jis, graikas?

DEVIS. Ne, tas škotas. Iš Škotijos.

Astonas grįžta prie savo lovos su tousteriu ir ima atsukinėti šakutę. Devis eina jam įkandin

Gerai jį įsidėmėjai, ką?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Pasakiau jam: įsikišk tu savo kibirą žinai kur? Ar ne? Girdėjai? Žiūrėk, sakau, aš senas, sakau, mane auklėjo, kad su seniais reikia šnekėtis mandagiai, ir teisingai mane auklėjo, ir jei būčiau pora metų jaunesnis, aš... aš tave į ožio ragą suriesčiau. Tai jau po to, kai viršinykas mane išgrūdo. Įsivaizdini, sako. Aš įsivaizdinu! Žiūrėk, sakau jam, aš turiu teisę. Taip ir pasakiau. Gal aš ir valkata, bet turiu tokias pat teises, kaip visi. Liaukis, sakau, nesuk. O jis mane ėmė ir išgrūdo. (*Atsisėda ant kėdės*) Nieko sau vietelė.

Pauzė

Jei nebūtum atėjęs ir nuraminęs to škotiško galvijo, aš dabar ligoninėj gulėčiau. Būtų vožęs, o aš — į grindinį

pakaūsiu. Aš jam parodysiu. Kada nors naktį. Kai pasipins po kojų.

Astonas prieina prie dėžės ir ieško kitos šakutės

Man, aišku, nuspiaut, bet visi mano daiktai ten liko, galiniam kambarį. Tiesiog viskas, galybė daiktų, supranti, tame krepšyje. Palikau ten visą sušiktą mantą, kad ją velnias nujotų. Nesuspėjau. Dedu galvą, dabar jis krepšyje rausiasi.

ASTONAS. Aš kaip nors ten užbėgsiu ir tau atnešiu.

Astonas grįžta prie savo lovos ir ima prisukinėti naują šakutę prie tousterio

DEVIS. Bet, ar girdi, labai ačiū, kad leidai... leidai man truputį atsipūsti, na... valandėlę. (*Apsišvalgo*) Tavo kambarys?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Daiktų gyvas velnias.

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Neblogą pinigą gautum, jeigu... viską išsyk.

Pauzė

Visko pilna.

ASTONAS. Yra šio bei to, teisybė.

DEVIS. Šičia miegi?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Ant šito daikto?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Ką gi, čia bent nepučia.

ASTONAS. Skersvėjo nėra.

DEVIS. Nė trupučio. Kai nakvoji gatvėje, kas kita.

ASTONAS. Tikriausiai.

DEVIS. Pučia pro visus galus.

Pauzė

ASTONAS. Aha, vėjas...

Pauzė

DEVIS. Taigi.

ASTONAS. Mhm...

Pauzė

DEVIS. Velnioniškas skersvėjis.

ASTONAS. Aha.

DEVIS. O aš tuoj peršalu.

ASTONAS. Nejaugi?

DEVIS. Visados.

Pauzė

O čia dar kambarių yra?

ASTONAS. Kur?

DEVIS. Na, šičia, aikštelėje... toje aikštelėje.

ASTONAS. Nesuremontuoti.

DEVIS. Eik tu.

ASTONAS. Ten dar daug darbo.

Nežymi pauzė

DEVIS. O kaip apačioj?

ASTONAS. Ten uždaryta. Reikia sutvarkyti... Grindys...

Pauzė

DEVIS. Gerai išėjo, kad užsukai į tą smuklę. Tas galvijas škotas būtų mane sudirbęs. Jau kiek sykių buvo pritvatinęs.

Pauzė

Mačiau, ir ten kažkas yra, kažkas gyvena gretimuose namuose.

ASTONAS. Ką?

DEVIS (*mosikuodamas rankomis*). Mačiau...

ASTONAS. Žinoma. Visoje gatvėje žmonių pilna.

DEVIS. Taip, užuolaidos ten buvo nuleistos, kai ėjom pro šalį.

ASTONAS. Kaimynai.

Pauzė

DEVIS. Tavo namai, a?

Pauzė

ASTONAS. Šeimininkauju.

DEVIS. Savininkas, a?

Įsikanda pypkę ir neužsidegęs papsi

Taigi, mačiau, ten tokios sunkios užuolaidos nuleistos, kai ėjom pro šalį. Mačiau, sunkios didelės užuolaidos tenai, per visą langą. Taip ir pamaniau, kad kas nors gyvena.

ASTONAS. Ten tokia indų šeima.

DEVIS. Juodukai?

ASTONAS. Retai tematau.

DEVIS. Juodukai, è? (*Atsistoja ir vaikšto po kambarij*) Šiaip jau daikčiukų kaip reikiant, šventa teisybė. Nemėgstu tuščių kambarių. (*Astonas scenos centre prisijungia prie Devio*) Klausyk, drauguži, ar neturi atliekamos poros batų?

ASTONAS. Batų?

Eina į dešinę

DEVIS. Tie benkartai iš vienuolyno mane vėl apstatė.

ASTONAS (*eina prie savo lovos*). Kokie?

DEVIS. Ten, Lutone. Vienuolynas ten, Lutone... Turiu draugelį Šeperd Buše, supranti...

ASTONAS (*žiūri po lova*). Gal ir rasiu porą.

DEVIS. Šeperd Buše tas draugelis. Tualete. Na, tualete tarnavo. Pačiam geriausiam tualete. (*Žiūri į Astoną*) Tvarké patį geriausią. Visuomet muilo duodavo, kai tik užeidavau. Puikiausio muilo. Ten muilas aukščiausios rūšies. Man niekad muilo nepristigdavo, kai bastydavaus tame rajone.

ASTONAS (*išlenda iš pó lovos su batais*). Rudi.

DEVIS. Dabar jo ten nebėra. Išėjo. Jis man ir parodė tą vienuolyną. Kaip tik anam Lutono gale. Girdėjo, kad ten batus dalija.

ASTONAS. Tau reikia geros poros.

DEVIS. Batų? Žūt būt. Ligi pat Lutono klampojau su šitais.

ASTONAS. O kas ten atsitiko, a?

Pauzė

DEVIS. Pažinojau vieną tokį batsiuvį Ektone. Nieko vyras.

Pauzė

Žinai, ką man pasakė tas benkartas vienuolis?

Pauzė

O čia aplink dar daug juodukų?

ASTONAS. Ką?

DEVIS. Čia aplink dar daug juodukų?

ASTONAS (*duoda batus*). Pažiūrėk, gal tiks.

DEVIS. Žinai, ką man pasakė tas benkartas vienuolis? (*Apžiūrinėja batus*) Ko gero, mažoki?

ASTONAS. Manai?

DEVIS. Taigi, ne mano numeris.

ASTONAS. O juk neprasti.

DEVIS. Negaliu avėti ne savo numerio. Šlykštybė. Sakau tam vienuoliui, ei, sakau, žiūrėk, ponas, jis atida-

rė duris, tokias dideles, atidarė, žiūrėk, ponas, sakau, aš čia iš toli atėjau, žiūrėk, sakau, parodžiau jam šituos, sakau, ar neatsiras, ponas, batų, poros batų, a, sakau, kad vaikščioti galėčiau. Matai šituos, visai išsivėpė, sakau, nors imk ir išmesk. Girdėjau, kad čia turit batų sandėlį. O jis man sako, drožk šalin. Žiūrėk, sakau, aš senas, nešnekėk su manim šitaip, neriesk nosies. Drožk šalin, sako, arba spirsiu į pasturgalį, kad lėksi pasišokėdamas. Žiūrėk, sakau, valandėlę, aš prašau tik poros batų, neįsivaizdink, tris dienas į čia vilkausi, sakau, tris dienas neėdęs, juk turiu teisę paėsti, ar ne? Ten už kampo virtuvė, sako jis, eik už kampo ir, kai pavalgysi, nešdinkis. Nuėjau į tą virtuvę, ar girdi? Ir, po šimts, pavalgiau! Paukštis, sakau, paukščiukas, mažulytis paukščiukas, ir tas per porą minučių būtų viską sukirtęs. Na, sako jie man, pavalgei, ir marš. Pavalgiau? Sakau, jūs mane šunies vietoj laikot? Garbės žodis, šunies vietoj. Kas aš jums — žvėris? O kaip dėl batų,ėjau čia tokį kelią, girdėjau, jūs juos veltui duodat? Imsiu ir vyresniajai pasiskųsiu. Tai toks airis, chuliganas, kad šoks ant manęs. Vos išnešiau kudašių. Moviau tiesiai į Votfordą ir radau ten porą. Įlipau į Šiaurės žiedą, tuoj pat už Hendono, ir padas atplyšo beeinant. Gerai, kad turėjau įsivyniojęs senuosius, vis dar nešiausi — kitaip, brole, baigta būtų. Tik juos ir beturiu, matai, visai suplyšę, nieko gero, tiesiog nieko neliko.

ASTONAS. Pabandyk šituos.

*Devis paima batus, nusiauna sandalus ir prisi-
matuoja*

DEVIS. Neblogi batukai. (*Kūturioja po kambarį*)
Stiprūs, nieko. Taigi. Ir atrodo neblogai. Kaip oda, kiet-
ta? Net labai. Vienas tipas aną dieną bandė man įkišti
zomšinius. Neėmiau. Geriau odinis apavas. Zomša susi-

dėvi, susiraukšlėja, po valandėlės kitos susitepa kaip visi velniai. Už odą geriau nesugalvosi. Taigi. Nieko batai.

ASTONAS. Nieko.

Devis pakraipo koją

DEVIS. Bet kad netinka.

ASTONAS. A?

DEVIS. Ne, aš plačiapėdis.

ASTONAS. Mhm.

DEVIS. Per ankšti, matai.

ASTONAS. A.

DEVIS. Po savaitės imsiu raišuoti. Taigi, šitie maniškiai nei šiokie, nei tokie, ale bent patogūs. Ne kažin kas, bet nespaudžia. (*Nusiauna ir atiduoda batus Astonui*) Ačiū, ponas.

ASTONAS. Gal dar ką nors surasiu, žiūrėsim.

DEVIS. Duok dieve. O tai aš nepaeinu. Negaliu vaikščioti. O man reikia ir šen, ir ten, suprantai, kol įsitaisysiu.

ASTONAS. Kur eisi?

DEVIS. Na, vienur, kitur. Kai tik pragiedrės truputiuką.

Pauzė

ASTONAS (*pasilenkia prie tousterio*). Nori... nori čia pernaktuoti?

DEVIS. Čia?

ASTONAS. Jei nori, nakvok.

DEVIS. Čia? Ale kad nežinau.

Pauzė

Ar ilgam?

ASTONAS. Kol... įsitaisysi.

DEVIS (*atsisėda*). Gerai, vadinasi...

ASTONAS. Susirasi kokią vietą...

DEVIS. Aišku, susirasiu... dabar jau greitai...

Pauzė

O kur miegosiu?

ASTONAS. Čia. Kituose kambariuose tau... tau bus nepatogu.

DEVIS (*keliasi, apsižvalgo*). Čia? Kur?

ASTONAS (*keliasi, parodo į dešinę*). Ten lova, po ta krūva.

DEVIS. A, matau. Ką gi, nieko sau. Ką gi... Taigi, galiu, kodėl ne... kol vietą susirasiu. Baldų čia užtek-tinai.

ASTONAS. Surankiojau. Tuo tarpu laikau čia. Ma-niau, pravers.

DEVIS. Virykla veikia?

ASTONAS. Ne.

DEVIS. O jei arbatos?

ASTONAS. Nieko nebus.

DEVIS. Truputį blogiau. (*Apžiūri lenteles*) Ką nors statai?

ASTONAS. Gal surėsiu kokią pašiūrę kieme.

DEVIS. Dailidė, a? (*Grįžteli į šienapiovę*) Turi pie-vutę?

ASTONAS. Žiūrėk.

Astonas atitraukia nuo lango kiltą. Abu žiūri

DEVIS. Žolė tanki.

ASTONAS. Prižėlė.

DEVIS. O ten kas, tvenkinys?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Žuvis veisi?

ASTONAS. Ne. Ten nieko nėra.

Pauzė

DEVIS. O kur statysi pašiūrę?
ASTONAS (*atsigręžia*). Pirmiau reikėtų sodą iškuopti.

DEVIS. Be traktoriaus neišeis.

ASTONAS. Kaip nors.

DEVIS. Vadinasi, dailidžiauji?

ASTONAS (*ramiai*). Mėgstu... fizinį darbą.

Devis kilsteli Budos statulą

DEVIS. O čia kas per vienas?

ASTONAS (*paima ir atidžiai apžiūri*). Buda.

DEVIS. Ką šneki?

ASTONAS. Taip. Man patinka. Parsinešiau iš... iš krautuvėlės. Jis man prie širdies. Nežinau, kodėl. O tau kaip atrodo tokie Budos?

DEVIS. Na, visai... visai nieko sau, tiesa?

ASTONAS. Malonu buvo tokį įsigyti. Puikiai padarytas.

Devis nusigręžia ir dirsteli po kriaukle

DEVIS. Ten lova, a?

ASTONAS (*prieina prie lovos*). Mužu viską patrauksim į šalį. Lipynė tilps po lova. (*Juodu pakiša lipynę po lova*)

DEVIS (*rodo kriauklę*). O kaip su tuo?

ASTONAS. Manau, irgi ten tilps.

DEVIS. Aš tau padėsiu. (*Abu kelia kriauklę*) Gerą toną sverla, a?

ASTONAS. Stumk čionai.

DEVIS. Ar ji niekur nepravėrs?

ASTONAS. Ne. Aš ją išmesiu. Čionai.

Pakiša kriauklę po lova

Ten apačioj išvietė. Ir kriauklė yra. O šitą šlamštą pergabensim štai ten.

Juodu velka anglies kibirą, vežimėlį pirkiniams, šienapiovę ir stalčius prie dešinės sienos

DEVIS (*sustoja*). O ji bendra, a?

ASTONAS. Kas?

DEVIS. Nagi išvietė. Juodukai ten irgi vaikšto, ar ne?

ASTONAS. Jie kitam name.

DEVIS. Ir neužeina?

Astonas pastato stalčių prie sienos

Nes, žinai... supranti... tiesą pasakius...

Astonas prieina prie lovos ir dulkina antklodę

ASTONAS. Nematei mėlynos dėžės?

DEVIS. Mėlynos dėžės? Ten. Žiūrėk. Prie kilimo.

Astonas prieina prie dėžės, atidaro ją, ištraukia paklodę ir priegalvį ir padeda ant lovos

Nieko paklodė.

ASTONAS. Tik antklodė apdulkéjo.

DEVIS. Nesijaudink.

Astonas atsitiesia, išsitraukia tabaką ir ima sukuti cigaretę. Prieina prie savo lovos ir atsisėda

ASTONAS. Pinigų turi?

DEVIS. Kaip čia pasakius... matai, ponas, nemeluosiu... truputį trūksta.

Astonas išsitraukia iš kišenės kelias monetas, surūšiuoja ir atkiša penkis šilingus

ASTONAS. Še porą.

DEVIS (*ima monetas*). Ačiū, ačiū, kad dievas duotų sveikatėlės. Kaip tyčia, truputį pritrūko. Matai, nieko negavau už visą tą paskutiniąją savaitę. Tokie reikalai reikaliukai.

Pauzė

ASTONAS. Aną dieną užsukau į smuklę. Prašau alaus. Duoda bokalą. Atsisėdau, bet gerti negaliu. Negaliu gerti alaus iš bokalo. Mėgstu tik iš stiklinaitės. Gurkštelėjau ir visą palikau ant stalo.

Astonas paima nuo lovos atsuktuvą ir šakutę ir ima ją kaišioti į rozetę

DEVIS (*labai jausmingai*). Kad tik pragiedrėtų! Eičiau tada į Sidkapą!

ASTONAS. Sidkapą?

DEVIS. Toks sušiktas oras, negi eisi į Sidkapą su tais batais?

ASTONAS. O kam tau į tą Sidkapą?

DEVIS. Ten mano popieriai!

Pauzė

ASTONAS. Kas, kas?

DEVIS. Ten mano popieriai!

Pauzė

ASTONAS. O kodėl Sidkape?

DEVIS. Pas vieną tokį pažįstamą. Palikau jam. Supranti? Ten parašyta, kas aš esu. Be popierių niekur neiši. Iš jų matyti, kas aš per vienas. Supranti! Be jų nors karkis.

ASTONAS. O kodėl?

DEVIS. Supranti, štai kas yra, supranti, aš pakeičiau vardą! Jau seniai. Gyvenu ne ta pavarde! Ne savo pavarde.

ASTONAS. O kokia pavarde gyveni?

DEVIS. Dženkinsas. Bernardas Dženkinsas. Tai mano pavadė. Bent taip mane vadina. Bet jei ta pavarde gyvensiu, nieko gero nebus. Neturėsiu teisių. Štai draudimo kortelė. (*Išsitraukia kortelę iš kišenės*) Dženkinso pavarde. Matai? Bernardas Dženkinsas. Žiūrėk. Keturi ženkliukai priklijuoti. Jau keturi. Bet ta kortelė netinka. Tai ne mano pavadė, jei išaiškins, patupdys. Keturi ženkliukai. Ir mokėjau ne pensus. Mokėjau svarus. Mokėjau svarus, o ne pensus. Ten buvo kitų ženkliukų gyvas velnias, bet jie jų nepriklijavo, šmikiai, o aš laiko neturėjau prižiūrėti.

ASTONAS. Kodėl jie neužantspaudavo kortelės?

DEVIS. O kuriems galams? Vis tiek nieko nebūčiau gavęs. Juk ne mano pavadė. Jei su ta kortele vaikščiosiu, pakliūsiu į cypę.

ASTONAS. Na, o tavo tikroji pavardė?

DEVIS. Devis. Mak Devis. Taip buvo, kol nepa-keičiau.

Pauzė

ASTONAS. Atrodo, tu dabar linkęs susitvarkyti.

DEVIS. Kad tik patekčiau į Sidkapą! Vis laukiu, kol pragiedrės. Jis turi mano popierius, tas žmogus, kuriam juos palikau, ten viskas guli, su jais eik kur nori.

ASTONAS. Ar seniai jis juos laiko?

DEVIS. Ką?

ASTONAS. Ar seniai jis juos laiko?

DEVIS. A, tur būt... per karą... tur būt... gal penkiolika metų.

Staiga pamato kabantį kibirą ir žiūri į jį

ASTONAS. Kai tik norėsi... gulti, gulk, ir viskas. Nekreipk į mane dėmesio.

DEVIS (*nusivelka paltą*). Ką gi, imsiu ir atsigulsiu. Aš truputį... truputį pavargau. (*Nusimauna kelnes ir laiko*) Galima ten pakabinti?

ASTONAS. Taip.

Devis pakabina paltą ir kelnes ant rėmo drabužiams

DEVIS. Žiūriu, tu čia kibirą įsitaisęs.

ASTONAS. Varva.

Devis spokso į lubas

DEVIS. Gerai, tai aš ant tavo lovos. Tu gulsi?

ASTONAS. Taisau šakutę.

Devis žiūri į jį, paskui į dujinę viryklę

DEVIS. Tu... tu negalėtum šitos patraukti į šalį, a?

ASTONAS. Per sunki.

DEVIS. Taip.

Atsigula. Pasivarto, išsitiesia

Neblogai. Neblogai. Šauni lova. Miegoti galima.

ASTONAS. Reikės padaryti lemputei gaubtą. Šviesa akina.

DEVIS. Nesirūpink, ponas, nesirūpink. (*Nusigręžia ir užsikloja*)

Astonas sėdi ir taiso šakutę

Scena užtemdoma. Tamsa

Švinta. Rytas

Astonas segasi kelnes, stovėdamas prie lovos. Pataiso antklodę. Atsigrežia, eina į kambario vidurį ir žiūri į Devį. Nusigręžia, užsivelka švarką, vėl apsigrežia, prieina prie Devisio ir žiūri į jį iš viršaus

Sukosti. Devis pašoka

DEVIS. Kas? Kas atsitiko? Kas atsitiko?

ASTONAS. Nieko.

DEVIS (*spokso į jį*). Kas atsitiko?

ASTONAS. Nieko.

Devis dalrosi po kambarį

DEVIS. A-a.

Astonas prieina prie savo lovos, paima šakutę ir pakrato

ASTONAS. Gerai miegojai?

DEVIS. Taigi. Kaip užmuštas. Visai kaip užmuštas.

Astonas eina į dešinę, paima tousterį ir žiūrinėja

ASTONAS. Tu... hm...

DEVIS. A?

ASTONAS. Sapnavai ką nors?

DEVIS. Ar aš?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Nesapnavau. Niekad nesapnuoju.

ASTONAS. Aš irgi.

DEVIS. Ir aš.

Pauzė

Tai ko mane klausai?

ASTONAS. Neramiai miegojai.

DEVIS. Kas?

ASTONAS. Nagi tu.

Devis lipa iš lovos. Jis ilgais apatiniais

DEVIS. Ei, palauk. Palauk valandėlę, ką tu nori pasakyti? Kodėl neramiai?

ASTONAS. Na, tu dejavai. Ir murmėjai.

DEVIS. Murmėjau? Aš?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Aš, brole, nemurmu. Niekas man to niekad nesakė.

Pauzė

Apie ką gi man murmėti?

ASTONAS. Nežinau.

DEVIS. Sakau, kuriems galams?

Pauzė

Niekas man to niekad nesakė.

Pauzė

Tu, brole, kažką suki.

ASTONAS (*eina su tousteriu prie lovos*). Ne. Tu man pažadinai. Maniau, tau kažkas prisisapnavo.

DEVIS. Neprisapnavo. Man niekad niekas neprisapnavo.

Pauzė

ASTONAS. O gal tai lova?

DEVIS. Kad ir lova tvarkoj.

ASTONAS. Tur būt, tu nepratęs.

DEVIS. Sakai, aš nepratęs prie lovų? Aš lovoje miegojau. Ir nekeliu jokio triukšmo dėl to, kad miegu lovoj. Miegojau lovoje tiek ir tiek.

Pauzė

Klausk, o gal tai tie juodukai?

ASTONAS. Ką?

DEVIS. Sakau, triukšmauja.

ASTONAS. Kokie juodukai?

DEVIS. Ogi tie patys. Kaimynai. Gal tai tie juodukai triukšmavo, lindo pro sieną.

ASTONAS. Hmm.

DEVIS. Taip man atrodo.

Astonas padeda šakutę ir eina prie durų

Kur eini, laukan?

ASTONAS. Taip.

DEVIS (*čiumpa sandalus*). Tai palauk, valandėlę.

ASTONAS. Kas tau?

DEVIS (*aunasi sandalais*). Geriau einam kartu.

ASTONAS. Kodėl?

DEVIS. Sakau, ar girdi, geriau mudu eikim kartu.

ASTONAS. Kodėl?

DEVIS. Tai... ar tu nenori, kad aš eičiau?

ASTONAS. Kuriems galams?

DEVIS. Sakau... kai tavęs nėra. Ar tu nenori, kad aš
išeičiau... kai tavęs nėra?

ASTONAS. Tau visai nereikia išeiti.

DEVIS. Sakai... aš galiu čia pasilikti?

ASTONAS. Daryk kaip nori. Tau visai nereikia išeiti,
kai manęs nėra.

DEVIS. Jeigu liksiu, tu nieko prieš?

ASTONAS. Štai raktai. (*Prieina prie dėžės šalia savo
lovos ir ištraukia juos*) Nuo šitų durų ir nuo lauko. (*Pa-
duoda raktus Deviui*)

DEVIS. Labai ačiū, duok dieve sveikatos.

Pauzė. Astonas atsistoja

ASTONAS. Gal eisiu į gatvę pasivaikščioti. Ten to-
kia krautuvėlė. Aną dieną mačiau automatinį piūklelį.
Tokį nieko sau.

DEVIS. Sakai, automatinį piūklelį?

ASTONAS. Aha. Praverstų.

DEVIS. Taigi.

Trumpa pauzė

O kas tai per daiktas, tiesą sakant?

Astonas prieina prie lango ir žiūri pro jį

ASTONAS. Tas piūklelis? Na, maždaug toks pat, kaip ir siūlinis piūklelis. Bet, žinai, dar su priedu. Jį reikia pritvirtinti prie gražto.

DEVIS. Taigi, neblogai. Labai paranku.

ASTONAS. Aha, paranku. (*Pauzė*) Žinai, aną dieną sėdėjau kavinėj. Taip jau išėjo, kad už vieno stalo su ta moterim. Na, ir pradėjom... pradėjom šnekučiuotis. Rodos... apie jos atostogas, vadinasi, kur ji buvo. Pollsiao pajūryje, pietuose. Bet gerai neatsimenu, kur. Taigi, sėdim, ir viskas, šnekučiuojamės... Ir staiga ji paglosto man ranką... ir sako, ar jūs nenorėtumėt parodyti man savo kūno?

DEVIS. Eik sau.

Pauzė

ASTONAS. Aha. Tik pagalvok, šitaip, pačiame pokalbio viduryje. Man net keista pasidarė.

DEVIS. Jos ir man taip sakydavo.

ASTONAS. Argi?

DEVIS. Bobos? Kiek kartų prie manęs prisigretindavo ir klausdavo daugmaž to paties.

Pauzė

ASTONAS. Tai koks, sakei, tavo vardas, pavardė?

DEVIS. Bernardas Dženkinsas. Toji netikra.

ASTONAS. Ne, ta kita?

DEVIS. Devis. Mak Devis.

ASTONAS. Iš Velso, ar ne?

DEVIS. A?

ASTONAS. Tu iš Velso?

Pauzė

DEVIS. Taigi, buvau ten, ar girdi... na, atseit... buvau ten netoliese...

ASTONAS. O kurgi tu gimei?

DEVIS (*niūriai*). Ką sakai?

ASTONAS. Kur gimei?

DEVIS. Aš... è... žinai, taip sakant, sunku prisiminti... supranti, bro!... seniai tas buvo... kol prisiminsi... supainioti gali... žinai...

ASTONAS (*pasilenkia prie židinio*). Matai šitą šakutę? Įjunk čia, jei nori. Silpną srovę.

DEVIS. Gerai, ponas.

ASTONAS. Kišk čia, ir viskas.

DEVIS. Gerai, ponas.

Astonas eina durų link

(*Sunerimęs*). Tai ką daryti?

ASTONAS. Įjunk, ir baigta. Užsideds.

DEVIS. Klausyk. Aš su tuo neprasidėsiu.

ASTONAS. Nebijok.

DEVIS. Ne, aš su tokiais daiktais nemoku.

ASTONAS. Turi veikti. (*Įjungia*) Štai.

DEVIS. Žinai, noriu paklausti, ponas, o kaip su ta vorykla? Sakau, tau neatrodo, kad dujos gali prasismelkti... neatrodo?

ASTONAS. Ten neįjungta.

DEVIS. Matai, kokia bėda, ji prie pat mano galvūgalio, matai? Reikia atsargiai, kad nestumtelėtum... kokio čiaupo alkūne, atsikeldamas, aišku?

Jis apeina voryklą ir atidžiai ją apžiūri

ASTONAS. Nieko baisaus, nesirūpink.

DEVIS. Gerai, tu irgi nesirūpink. Aš ką gi, aš kada-kada dirstelėsiu į tuos čiaupus, pažiūrėsiu. Ar neįsi-jungė. Tai jau bus mano darbas.

ASTONAS. Klausyk, aš...

DEVIS (*aprimęs*). Taigi, ponas, dar vienas daiktas...
ė... negalėtu man duoti trupučiuo pinigėliu, arbatai,
kaip, a?

ASTONAS. Daviau vakar vakare.

DEVIS. Aha, davei. Davei. Užmiršau. Visai iš galvos
išgaravo. Rimtai. Ačiū, ponas. Klausyk. Tu tikrai, tu
tikrai nieko prieš, jei aš čia liksiu? Sakai, aš ne toks
žmogus, kad pridaryčiau kokių niekų.

ASTONAS. Ne, viskas tvarkoj.

DEVIS. Gal aš šiandien vakarop suvaikščiosiu į
Vemblį.

ASTONAS. Hm-hm.

DEVIS. Ten tokia smuklė, matai, gal aš ten įsitai-
sysiu. Buvau tenai, supranti? Žinau, jiems žmonių rei-
kėjo. Žodžiu, darbininkai reikalingi.

ASTONAS. O kada tai buvo?

DEVIS. A? Kaipgi, buvo... maždaug... žinai... žodžiu,
visai neseniai. Bet, matai, kas yra, jie ten niekaip pa-
dorių žmonių nesuranda. Supranti, ką jie nori padaryti,
jie nori išvyti visus svetimtaučius, atseit, iš valgyklų.
Nori, kad anglas pilstytų jiems arbatą, šit kaip, tiesiog
verkdami prašo. Nieko čia ypatingo, tiesa? Tai aš ten ir
eisiu... atseit... ė... atseit... padirbėti.

Pauzė

Kad tik priečiau tą vietą.

ASTONAS. Mm. (*Astonas eina durų link*) Gerai, li-
gi pasimatymo.

DEVIS. Taigi. Aha.

A s t o n a s išeina ir uždaro duris

*Devīs stovi lyg sustingęs. Valandėlę laukia, pas-
kui prieina prie durų, atidaro jas, iškiša galvą,
uždaro duris, atsiremia į jas nugara, staiga apsi-*

grėžia, atidaro duris, iškiša galvą, grįžta, uždaro duris, susieško raktus, pabando vieną, kitą, užrakina duris. Apsižvalgo po kambarį. Paskui skubiai prieina prie Astono lovos, pasilenkia, ištraukia porą batų ir tyrinėja

Neblogi batukai. Tik ankštoki.

Vėl pakiša juos po lova. Apžiūrinėja viską prie Astono lovos, pakelia skardinę, dirsteli į ją, paskui pakelia ir kresteli dėžę

Veržlės!

Pamato lovos galvūgaly dažų skardines, prieina prie jų ir apžiūrinėja

Dažai. Įdomu, ką jis dažys?

Padedą skardinę, eina į vidurį kambario, žiūri į kibirą palubėje ir susiraukia

Ale kad nesusigaudau. (Eina į dešinę, ima litavimo lempą) Visokio šlamšto čia pilna. (Pakelia Budą ir žiūri į jį) Pilna šlamšto. Tik pažiūrėk (Pastebi krūvą laikraščių) Velniam jam tie laikraščiai reikalingi? Mat, kokia krūva.

Prieina prie krūvos ir paliečia ją. Krūva susvyruoja. Devis ją sulaiko

Stop! Stop!

Sulaikęs krūvą, vėl sudėloja laikraščius. Durys prasiveria. Įeina Mikas; įsikiša raktą į kišenę ir tyliai uždaro duris. Stovi prie durų ir stebi Devį

Velniam jam tie laikraščiai reikalingi? (Devis šliaužia suvyniotu kilimu prie mėlynos dėžės) Čia laikė paklodę ir priegalybę. (Atidaro dėžę) Nieko. (Uždaro dėžę) Ale ir

išsimiegojau. Ir nekėliau jokio triukšmo. (Žiūri pro langą) O kas čia?

Pakelia kitą dėžę ir bando ją atidaryti. Mikas tyliai pasitraukia į scenos gilumą

Užrakinta. (Padeda dėžę ir eina į priekį) Ten kas nors yra. (Pakelia stalčių, pasirausia jame, paskui padeda)

*Mikas tyliai perbėga per kambarį
Devis grįžteli, Mikas čiumpa jį už rankos ir užlaužia. Devis klykia*

Uuuuuuu! Uuuuuuu! Kas čia! Kas! Kas! Uuuuuuu!

*Mikas staigiai bloškia jį ant grindų; Devis blaškosi, raukosi, verkšlėna išsproginęs akis
Mikas laiko jį už rankos, kita jo ranka, paskui savo ranka užima jam burną. Devis apimsta.
Mikas jį paleidžia. Devis raitosi. Mikas grėsmingai pakelia pirštą. Paskui pritupia ir atidžiai spokso į Devį. Apžiūrėjęs atsistoja, stebi iš viršaus. Devis trinasi ranką, stebėdamas Miką. Mikas lėtai grįžteli, pasidairo po kambarį. Prieina prie Devio lovos ir ją nukloja. Apsigręžia, prieina prie drabužių rėmo ir paima Devio kelnes. Devis bando atsistoti. Mikas užmina jį koja ir prispaudžia. Paskui atitraukia koją. Apžiūrėjęs kelnes, numeta. Devis lieka susiritęs ant grindų. Mikas iš lėto eina prie kėdės, atsisėda ir abejingai stebi Devį*

Tyla

MIKAS. Prisižaidei?

U ž d a n g a

ANTRASIS VEIKSMAS

Po kelių sekundžių

*M i k a s sėdi, D e v i s susirietęs tupi ant grindų.
Tyla*

MIKAS. Na?

DEVIS. Nieko, nieko. Nieko.

Į kibirą palubėje laša vanduo. Abu dirsteli į viršų

Mikas vėl žiūri į Devį

MIKAS. Kaip tavo pavardė?

DEVIS. Aš tavęs nepažįstu. Nežinau, kas tu toks.

Pauzė

MIKAS. A?

DEVIS. Dženkinsas.

MIKAS. Dženkinsas?

DEVIS. Taip.

MIKAS. Džen... kinsas..

Pauzė

Šiąnakt čia nakvojai?

DEVIS. Taip.

MIKAS. Gerai išsimiegojai?

DEVIS. Taip.

MIKAS. Baisiai malonu. Baisiai smagus susitikimas.

Pauzė

Tai kaip tavo pavardė, a?

DEVIS. Dženkinsas.

MIKAS. Atsiprašau?

DEVIS. Dženkinsas!

Pauzė

MIKAS. Džen... kinsas.

Į kibirą laša vanduo. Devis dirsteli į viršų

Tu panašus į mano dėdės brolių. Jis niekad nenusėdėdavo vietoj, tas brolis. Ir visuomet su užsienio pasu. Nusimanė apie bobas. Maždaug tavo sudėjimo. Geras atletas. Šuolininkas į tolį. Turėjo papratimą demonstruoti įvairias išibėgėjimo technikas svetainėje apie Kalėdas. Ir riešutus mėgo. Tiesiog pakvaišęs buvo dėl riešutų. Krimsdavo agarus, valakinius, braziliskus riešutus, žemės riešutus, o vaisinių tortų nė neragavo. Turėjo aukščiausios rūšies chronometrą. Honkonge įsigijo. Kone tą pačią dieną, kai jį išgrūdo iš Gelbėjimo Armijos. Buvo ketvirtuoju atsarginiu Bekenhemo komandoje. Kol dar nebuvo gavęs aukso medalio. Turėjo keistą papratimą tampyti smuiką ant kupros. Kaip indėnas vaiką. Tur būt, turėjo indėniško kraujo. Atvirai šnekant, niekad negalėjau suprasti, kaip čia išeina, kad jis mano dėdės brolis. Dažnai manydavau, kad atvirkiščiai — mano dėdė jo brolis, o jis mano dėdė. Bet aš jo niekad dėdė nevadinau. Žinai, vadinau Sidu. Ir mano motina jį vadino

Sidu. Juokinga. Tu į jį velniškai panašus. Vedė kiną ir išvažiavo į Jamaiką.

Pauzė

Tikiuosi, tu gerai išsimiegojai.

DEVIS. Klausyk! Aš nežinau, kas tu toks.

MIKAS. Katroj lovoj miegojai?

DEVIS. Matai...

MIKAS. A?

DEVIS. Šitoj.

MIKAS. O ne kitoj?

DEVIS. Ne.

MIKAS. Mat, koks išrankus.

Pauzė

Kaip patinka mano kambarys?

DEVIS. Tavo kambarys?

MIKAS. Taip.

DEVIS. Nagi jis ne tavo. Nežinau, kas tu toks. Aš tavęs visai nepažįstu.

MIKAS. Žinai, nori tikėk, nori netikėk, tu gerokai užneši į vieną tipą, kurį aš pažinojau Šordiče. Šiaip jis Oldgeite gyveno. Aš tada buvau pas pusbrolių, Kemden Taune. Tas vyrukas prekiavo Finsberi Parke, prie pat autobusų depo. Kai su juo susipažinau, sužinojau, kad augo Patnyje. Aišku, tai nesvarbu. Pažįstu dar kelis, kurie Patnyje gimė. O jei ne Patnyje, tai Fulheme. Blogiau tai, kad jis negimė Patnyje, o tik augo Patnyje. Pasirodo, gimė Kaledonian-roude, visai netoli „Arkljo galvos“. O jo senutė mama dar tebegyveno šalia „Angelo“. Visi autobusai sustodavo prie durų. Lipk, jei nori, į 38,581, 30 ir 38 A numerį ir važiuok Eseks-roudu ligi Dalstono kryžkelės — nė minutės nesugaiši. Žinoma, jei ji įliptų

į trisdešimtąjį, važiuotų Aper-stritu pro Haiberio kam-
pą ligi šv. Povilo katedros, bet paskui vis vien grįžtu į
Dalstono kryžkelę. Eidamas į darbą, dažnai palikdavau
jos sode savo dviratį. Taip, keistas reikalas. Panašus į
tave kaip visi velniai. Nosis trupučiuką didesnė, bet tai
nesvarbu.

Pauzė

Šiąnakt šičia nakvojai?

DEVIS. Taip.

MIKAS. Gerai išsimiegojai?

DEVIS. Taip!

MIKAS. Naktį kėleisi?

DEVIS. Ne!

Pauzė

MIKAS. Kaip tavo pavardė?

DEVIS (*sukrunta, nori atsistoti*). Ei, klausyk!

MIKAS. Ką?

DEVIS. Dženkinsas!

MIKAS. Džen... kinsas.

*Devis bando pašokti. Mikas garsiai sustaugia, ir
jis vėl parvirsta*

(*Šaukia*) Šiąnakt čia nakvojai?

DEVIS. Taip...

MIKAS (*labai greitai*). Kaip miegojai?

DEVIS. Miegojau...

MIKAS. Gerai miegojai?

DEVIS. Nagi klausyk...

MIKAS. Katroj lovoj?

DEVIS. Šitoj...

MIKAS. Ne kitoj?

DEVIS. Ne!

MIKAS. Mat, koks išrankus.

Pauzė

(*Ramiai*). Išrankus.

Pauzė

(*Vėl draugiškai*) Na, o kaip išsimiegojai toje lovoje?

DEVIS (*trenkia kumščiu į grindis*). Smagiai!

MIKAS. Ar patogu buvo?

DEVIS (*vaitoja*). Smagu!

Mikas atsistoja ir prieina prie jo

MIKAS. Tu svetimtautis?

DEVIS. Ne.

MIKAS. Gimei ir augai Britų salose?

DEVIS. Taip!

MIKAS. O ar jie tave mokė mandagumo?

Pauzė

Kaip tau patiko mano lova?

Pauzė

Tai mano lova. Žiūrėk, kad neužpūstų.

DEVIS. Iš lovos?

MIKAS. Ne, iš tavo subinės.

Devis atsargiai dirsteli į Miką; tasai nusigręžia. Devis prisiruoopščia prie drabužių rėmo ir čiumpa savo kelnes. Mikas staigiai atsigręžia ir jas atlima. Devis nenori atiduoti. Mikas grėsmingai pakelia ranką

Ruošies čia apsigyventi?

DEVIS. Atiduok kelnes.

MIKAS. Ilgam įsikursi?

DEVIS. Atiduok kelnes, rupūže!

MIKAS. O tu ką, išeini?

DEVIS. Duokš, ir eisiu, eisiu į Sidkapaį!

Mikas porą sykių suduoda kelnėmis Deviui per veidą. Devis atsitraukia

Pauzė

MIKAS. Žinai, tu panašus į vieną tipą, su kuriuo aš sykiį susidūriau aname Gildfordo pasažo gale...

DEVIS. Mane čia atvedė!

Pauzė

MIKAS. Atsiprašau!

DEVIS. Mane čia atvedė! Mane čia atvedė!

MIKAS. Atvedė? Kas tave čia atvedė?

DEVIS. Tasai, kuris čia gyvena... jisai...

Pauzė

MIKAS. Skiedi.

DEVIS. Mane čia atvedė, vakar vakare... Sutikau jį smuklėje... kur tarnavau... mane išgrūdo... aš ten tarnavau... tas vyrukas išgelbėjo mane, kitaip būtų primušę, ir atvedė čia, tiesiog čia....

Pauzė

MIKAS. Atrodo, tu melagis iš prigimimo, ar ne? Tai žinok, savininkas stovi prieš tave. Čia mano kambarys. Tu esi mano namuose...

DEVIS. Tai jo... jis mane matė, garbės žodis... jis...

MIKAS (*rodo Devio lovą*). Čia mano lova.

DEVIS. O šita kieno gi?

MIKAS. O šita mano motinos.

DEVIS. Kadgi jos vakar čia nebuvo?

MIKAS (*artinasi prie jo*). Neambryk, drauguži, neambryk. Nekišk nagų prie mano motušės.

DEVIS. Kad aš... kad aš ne...

MIKAS. Nelaidyk liežuvio, bičiuli, nediršk liesti mano motinėš, daugiau pagarbos!

DEVIS. Kadgi aš gerbiu, baisiausiai gerbiu.

MIKAS. Gerai, gerai, užteks skiesti.

DEVIS. Nagi klausyk, juk aš tavęs niekad nemačiau, ar girdi?

MIKAS. Tur būt, ir mano motinos nematei? O gal matei?

Pauzė

Atrodo, man darosi aišku, kad tu senas sukčius. Tu tiesiog senas nenaudėlis.

DEVIS. Na palauk...

MIKAS. Klausyk, drauguži. Klausyk, draugeli. Tu smirdi.

DEVIS. Tu neturi teisės...

MIKAS. Tu visą namą smarvės prileidai. Tu senas vagišius, nesigink. Tu senas šunsnukis. Tau ne vieta tokiam šauniam name. Tu senas barbaras. Garbės žodis. Kurių galų čia slankioji po neapstatytą butą? Aš už jį daugiau septynis svarus per savaitę, jei panorėčiau. Rytoj pat išnuomosiu. Trys šimtai penkiasdešimt per metus tik už patalpą. Šaltu veidu. Jeigu turi tiek pinigėlio, drąsiai sakyk. Baldai ir vidaus įrengimai už keturis šimtus ar panašiai. Mokesčiai — devyniasdešimt svarų per metus. Vanduo, apšildymas ir elektra — maždaug penkiasdešimt. Iš viso kainuos aštuonis šimtus devyniasdešimt, jei tu nieko prieš. Tik tark žodį, ir mano patikėtiniai tuoj apmes tau kontraktą. Jei ne — ten mašina, viens du ir į policiją, atsisėsi kaip didelis už įsilaužimą, knaisiojimąsi po svetimus daiktus, plėšikavimą vidury die-

nos, vagiliavimą, grobimą ir už tai, kad kambarį prileidai smarvės. Na, ką pasakysi? O gal manai tuojau pat nupirkti... Aišku, mano brolis pirmiausia tau viską išdailins. Mano brolis — dekoratorius numeris pirmas. Išdailins tau viską. Jei bus ankšta, ten už aikštelės dar keturi kambariai, beveik sutvarkyti. Vonia, svetainė, miegamasis ir vaikų kambarys. Čia gali įsitaisyti kabineta. Tas brolis, kurį minėjau, netrukus imsis ir kitų kambarių. Taigi, netrukus imsis. Tai ką pasakysi? Aštuoni šimtai su trupučiu už šitą kambarį ar trys tūkstančiai už visą viršutinį aukštą? Kita vertus, jei tau p rankiau išsimokėti per ilgesnį laiką, žinau draudimo firmą Vest-Heme, kuri su malonumu sudarys su tavim sandorį. Jokių papildomų sąlygų, atvirai ir teisėtai, reputacija be jokios dėmelės; dvidešimt procentų už paskolą arba iškart pusę įnašų; mokėjimas grynais, grąžintinos įmokos, pašalpos didžiašeimiams, premijų sistemos, terminų įskaita už gerą elgseną, nuoma už pusmetį, kasmetinis atitinkamų archyvų tikrinimas, arbata ant stalo, akcijų pardavimas, draudimo pašalpų operacijos, kompensacija, visapusiškas draudimas nuo maištų, pilietinių sąmyšių, darbo įstatymų pažeidimų, audrų, vėtrų, perkūnijų, vagysčių ar galvijų kritimo. Kasdieninė ar dviguba kontrolė. Aišku, reikės deklaracijos su tavo gydytojo parašu, kuri patvirtintų, jog tu fiziškai tinki visiems įsipareigojimams atlikti, supranti? Kas tavo bankininkas?

Pauzė

Kas tavo bankininkas?

Durys atsidaro. Įeina Astonas. Mikas grįžteli ir paleidžia kelnes. Devis griebia jas ir užsimauna. Astonas, dirstelėjęs į juos abu, eina prie

savo lovos, padeda ant jos krepšį, kurį atsitempė, atsisėda ir vėl ima taisyti tousterį. Devis traukiasi į savo kertę. Mikas atsisėda ant kėdės

Tyla

Į kibirą laša vanduo. Visi dirsteli į viršų

Tyla

Vis dar varva.

ASTONAS. Taip.

Pauzė

Stogas kiauras.

MIKAS. Stogas, a?

ASTONAS. Taip.

Pauzė

Reikės išdervuoti.

MIKAS. Manai išdervuoti?

ASTONAS. Taip.

MIKAS. Ką? -

ASTONAS. Plyšius.

Pauzė

MIKAS. Sakai, išdervuoti stogo plyšius.

ASTONAS. Taip.

Pauzė

MIKAS. Manai, bus geriau?

ASTONAS. Kurį laiką bus.

MIKAS. Hm.

Pauzė

DEVIS (*staiga*). O ką jūs darot...

Abu žiūri į jį

Ką jūs darot... kai privarva pilnas kibiras?

Pauzė

ASTONAS. Išpilam.

Pauzė

MIKAS. Sakiau bičiuliui, kad tu rengiesi išdailinti kitus kambarius.

ASTONAS. Aha.

Pauzė

(*Deviiui*). Parnešiau tavo krepšį.

DEVIS. Oi! (*Prišoka ir griebia krepšį*). Oi, ačiū, ponas, ačiū. Tau atidavė, a?

Devis grįžta su krepšiu. Mikas atsistoja ir jį išplėšia

MIKAS. O čia kas?

DEVIS. Mano krepšys, duokš!

MIKAS (*atstumia jį*). Kažkur esu matęs tą krepšį.

DEVIS. Krepšys mano!

MIKAS (*traukiasi nuo jo*). Matytas krepšys.

DEVIS. Kaip tai matytas?

MIKAS. Kur tu jį gavai?

ASTONAS (*atsistoja, abiem*). Gana.

DEVIS. Jis mano.

MIKAS. Kieno?

DEVIS. Mano! Pasakyk jam, kad mano!

MIKAS. Tavo krepšys?

DEVIS. Duokš!

ASTONAS. Duok jam.

MIKAS. Ką? Ką jam duoti?

DEVIS. Tą krepšį, rupūžel

MIKAS (*užkiša krepšį už dujinės viryklos*). Kokį krepšį? (*Deviui*) Kokį krepšį?

DEVIS (*prišokęs*). Nagi šitą!

MIKAS (*pastoja kelią*). Kur lendi?

DEVIS. Atiduok man... tą seną...

MIKAS. Šalčiau, drauguži! Laužiesi pro duris, kai nieko nėra namuose. Nepersistenk. Brauniesi į privačius butus ir kiši nagus, kur nereikia. Žiūrėk, drauguži, per daug nesišakok.

Astonas pakelia krepšį

DEVIS. Vagišiau, rupūže... pašvinęs vagišiau... atiduok mano...

ASTONAS. Še. (*Paduoda krepšį Deviui*)

Mikas čiumpa krepšį. Astonas atima. Mikas čiumpa krepšį. Devis siekia krepšio. Astonas atima krepšį. Mikas siekia krepšio. Astonas duoda krepšį Deviui. Mikas čiumpa krepšį

Pauzė

Astonas atima krepšį. Devis atima krepšį. Mikas atima krepšį. Devis siekia krepšio. Astonas atima krepšį

Pauzė

Astonas duoda krepšį Mikui. Mikas duoda krepšį Deviui. Devis pagriebia krepšį

Pauzė

Mikas žiūri į Astoną. Devis traukiasi su krepšiu Paleidžia jį

Pauzė

*Astonas ir Mikas žiūri į Devį. Jis pakelia krepšį
Prieina prie savo lovos ir atsisėda. Astonas pri-
eina prie savo lovos, atsisėda ir ima sukti ciga-
retę. Mikas stovi nejudėdamas*

Pauzė

*Į kibirą laša vanduo. Visi trys dirsteli į viršų
Pauzė*

Kaip sekėsi Vemblyje?

DEVIS. Matai, aš ten nebuvaу.

Pauzė

Ne. Neišėjo.

M i k a s eina durų link ir pasišalina

ASTONAS. O man, žinai, nepasisekė su tuo automa-
tiniu piūkleliu. Kai atėjau, neberadaу.

Pauzė

DEVIS. O šitas kas per vienas?

ASTONAS. Mano brolis.

DEVIS. Brolis? Juokdarys, ar ne?

ASTONAS. Aha.

DEVIS. Taigi... tikras juokdarys.

ASTONAS. Turi humoro jausmą.

DEVIS. Taigi, pastebėjau.

Pauzė

Tikras juokdarys tas vyrukas, iš karto matyti.

Pauzė

ASTONAS. Taip, jis linkęs... linkęs matyti daiktus iš
juokingos pusės.

DEVIS. Atseit, turi humoro jausmą, tiesa?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Taigi, matyti.

Pauzė

Kai tik jį pamačiau, iš karto supratau, kad savotiškas.

Astonas atsistoja, eina prie stalčiaus dešinėje, pakelia Budos statulą ir padeda ant dujinės vi-ryklos

ASTONAS. Aš apsiemiau suremontuoti jam viršutinį aukštą.

DEVIS. Kaip... sakai... sakai, tai jo namai?

ASTONAS. Taip. Apsiemiau išdailinti jam šitą aukštą. Padaryti butą.

DEVIS. O ką jis veikia?

ASTONAS. Statybininkas. Turi nuosavą sunkvežimį.

DEVIS. O ar jis čia negyvena?

ASTONAS. Kai surėsiu kieme tą pašiūrę... tada galėsiu pagalvoti ir apie butą, supranti? Gal ką sukalsiu ta proga. (*Prieina prie lango*) Moku meistrauti, supranti? Tik tai ir temoku. Nemaniau, kad sugebėsiu. Bet dabar bet ką galiu sumeistrauti. Žinai, rankų darbas. Kai surėsiu pašiūrę... turėsiu dirbtuvėlę, supranti? Galėsiu... medį skaptuoti. Iš pradžių dailidžiausiu. Kad tik medis... būtų geras.

Pauzė

Aišku, čia daug darbo. Manau, taigi, manau įrengti pertvarą... vienam kambariui už aikštelės. Manau, išeis. Žinai... būna tokie paravanai... žinai... rytietiški. Juos stato kambariujė. Atitveria pusę kambario. Ir aš gal taip pa-

darysiu arba pertvarą. Sukalsiu, supranti, jei turėsiu dirbtuvėlę.

Pauzė

Bet, man rodos, pertvara geriau.

Pauzė

DEVIS. Ei, žiūrėk, aš vis galvoju, galvoju... Krepšys ne mano.

ASTONAS. A. Taip.

DEVIS. Ne, ne mano. Mano krepšys visai kitoniškas buvo, supranti. Žinau, ką jie padarė. Nagi štai ką padarė: mano krepšį nušvilpė, o tau davė visai kitą.

ASTONAS. Ne... ten taip išėjo: kas nors nusinešė tavo krepšį.

DEVIS (*pašoka*). Taigi aš taip ir sakau!

ASTONAS. Na, aš parnešiau tą krepšį iš kitur. Ten dar... ir drabužių yra. Jis nebrangiai paėmė už viską.

DEVIS (*atidaro krepšį*). O batai?

Išsitraukia iš krepšio dvejus languotus marškinius, šviesiai raudonus ir šviesiai žalius. Išskleidžia juos

Languoti.

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Taigi... matai, aš nusimanau apie tokius marškinius. Tokių marškinių žiemą ilgai nevilksėsi. Tai jau šventa teisybė. Ne, man reikėtų, žinai, dryžuotų marškinių, kaip dera marškinių, išilgai dryžuotų. Šit ko man reikia. (*Išsitraukia iš krepšio tamsiai raudoną akso-minį švarką*) O čia kas?

ASTONAS. Švarkas.

DEVIS. Švarkas? (*Pačiupinėja*) Medžiaga nieko sau. Prsimatuosim.

Užsivelka švarką

Veidrodis neturi, a?

ASTONAS. Tur būt, kad ne.

DEVIS. Nagi neblogai pritinka. Kaip tau atrodo?

ASTONAS. Atrodo gerai.

DEVIS. Ką gi, aš nieko prieš.

Astonas ima šakutę ir žiūrinėja

Ne, visai nieko prieš.

Pauzė

ASTONAS. Galėtum šičia... sargauti, jei nori.

DEVIS. Ką?

ASTONAS. Galėtum... prižiūrėti namus, jei nori... žinai, laiptus ir aikštelę, prieangį, žiūrėti, kad kas nelįstų. Blizginti skambučius.

DEVIS. Skambučius?

ASTONAS. Aš įtaisysiu prie paradinių durų porą. Iš žalvario.

DEVIS. Sargauti, a?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Ale kad aš... žinai, aš dar niekad nesargavau... supranti... niekad... taigi ką čia aš dabar... aš dar niekad nebuvo sargu.

Pauzė

ASTONAS. Tai gal pabūtum?

DEVIS. Nagi man atrodo... Nagi norėčiau žinoti... žinai...

ASTONAS. Kokios...

DEVIS. Taigi, kokios... žinai...

Pauzė

ASTONAS. Na, taip sakant...

DEVIS. Atseit, turėčiau... turėčiau...

ASTONAS. Aš pasakysiu.

DEVIS. Tai matai... vadinasi... matai... supranti, ko aš noriu?

ASTONAS. Vėliau...

DEVIS. Atseit, kur aš taikau, supranti...

ASTONAS. Apskritai kalbant, ką tu...

DEVIS. Supranti, ką noriu pasakyti... kur aš taikau... atseit, kas tai per darbas...

Pauzė

ASTONAS. Na, laiptai... ir... ir skambučiai...

DEVIS. Bet juk čia... girdi... čia ir šluoti reikės... ar ne?

ASTONAS. Taigi, ir tau reikės poros šepėčių.

DEVIS. Reikės įrankių... supranti... vieno kito įrankio...

*Astonas nuima nuo vinies ties savo lova baltą
chalatą ir rodo jį Deviui*

ASTONAS. Galėtum užsivilkti šitą, jei nori.

DEVIS. Nagi... gražus, ar ne?

ASTONAS. Nuo dulkių.

DEVIS (*užsivelka*). Tikrai neapdulkėsi. Šventa teisybė. Labai ačiū, ponas.

ASTONAS. Matai, mudu galėtumėm, galėtumėm... Galėčiau apačioje įtaisyti skambučių, prie paradinių durų, ir lentelę „Sargas“. O tu atsakinėtum, kai ko nors teirautysi.

DEVIS. Tai kad aš nemoku.

ASTONAS. O kas čia ypatingo?

DEVIS. Na, supranti, juk nežinia, kas ten lenda į prieangį, tiesa? Čia reikia atsargiai.

ASTONAS. Ar kas nors ieško tavęs?

DEVIS. Manęs? Nagi tas galvijas škotas mane gali susekti, manai, ne? Aš, supranti, girdžiu skambutį, nulipau, atrakinu duris, o ten žinai kas gali būti, koks nors banditas, pavyzdžiui. Ir užvažiuos man, brole, štai šitai. Arba ateis patikrinti kortelės, o aš, žiūrėk, prašom, turiu tik keturis ženkliukus įklijavęs, šit, matai, keturi ženkliukai, ir viskas, daugiau negavau, ateis, pamatys, kad užrašyta „Sargas“, paskambins, čiups, ir baigta, ir daryk ką nori. Turiu aš tų kortelių gyvą velnią, kitokių, bet jiems negaliu pasakyti, tada jie supras, kad mano pavardė ne ta. Matai, dabartinė mano pavardė netikra. Mano tikroji pavardė ne ta, kuri dabar, supranti. Visai kita. Ar girdi, mano pavardė dabar netikra. Svetima.

Tyla

*Šviesa pamažu visai užgesa
Palaiptiesiui švinta už lango. Trinkteli durys
Kambario duryse girgžda raktas
Devis įeina, uždaro duris, bando elektros jungiklį
— įjungia, išjungia, įjungia, išjungia*

DEVIS (*burba*). Kas čia dabar? (*Spragsi jungikliu*)
Kas čia su ta prakeikta šviesa? (*Spragsi jungikliu*) Aha.
Dar to betrūko, kad šviesa, rupūžė, užgestų.

Pauzė

Ką daryt? Šviesa, rupūžė, užgeso. Nieko nematau.

Pauzė

Ką dabar darysiu? (*Eina, klumpa*) Kas per velniava?
Šviesos! Valandėlę.

*Ieško kišenėje degtukų, išsitraukia dėžutę,
brūkšteli. Degtukas užgesa. Dėžutė iškrinta iš
rankų*

Och! Kur ji? (*Pasilenkia*) Kur ta rupūžė dėžutė?

Kažkas paspiria dėžutę

Kas čia? Kas? Kas ten? Kas čia?

Pauzė. Jis sukrunta

Kur mano dėžutė? Ką tik buvo čia. Kas ten. Kas ją nušvilpė?

Tyla

Eikš. Kas ten? Kas ten paėmė mano dėžutę?

Pauzė

Kas čia, po šimts!

Pauzė

Aš turiu peilį. Nemanyk. Lįsk šen, ar girdi?

Šoka priekin, suklumpa, parvirsta ir surinka

Tyla

Devis negarsiai sudejuoja. Atsistoja

Nieko!

Stovi. Sunkiai alsuoja

Staiga suūžia elektrinis dulkių siurblys. Jį stumia figūra, einanti iš paskos. Siurblys persekioja Devį, šis atšoka, išsilenkia ir dusdamas parpuola

Ai, ai, ai, ai, ai, ai! Le-e-e-e-isk!

*Dulkių siurblys nutyla. Figūra užšoka ant Asto-
no lovos*

Aš tau parodysiu! Aš... aš... nemanyk!

*Figūra ištraukia dulkių siurblio šakutę iš roze-
tės ir įjungia lempą. Užsidega šviesa. Devis su
peiliu glaudžiasi prie dešinės sienos. Mikas stovi
ant lovos, laikydamas šakutę*

MIKAS. Tvarkiausi, pavasaris artėja. (*Nulipa nuo lovos*) Čia seniau buvo rozetė šitam siurbliui. Bet sugedo. Turėjau įjungti į patroną. (*Pakiša siurblių po Astono lova*) Na, kaip dabar atrodo kambarys? Apšvarintas kaip reikiant.

Pauzė

Valom pakaitomis, kartą per dvi savaites, brolis ir aš, aptvarkom kambarį iš pagrindų. Vakar triūsiau ligi išnaktų, tik dabar grįžau. Bet nusprendžiau imtis darbo — vis vien mano eilė.

Pauzė

Tiesa, aš čia dabar negyvenu. Ne. Atvirai kalbant, gyvenu kitur. Bet vis dėlto aš atsakau už namus, ar ne? Didžiuojuosi savo namais.

Prieina prie Devio ir parodo į peilį

O ko čia mosikuoji šituo daiktu?

DEVIS. Per arti lindai...

MIKAS. Atsiprašau, jei išgąsdinau. Bet aš ir apie tave galvojau, žinai, juk tu mano brolio svečias. Reikia, kad tau būtų patogų, a? Kad dulkės nesmaugtų. Beje, kiek dar tu čia galvoji gyventi? Noriu pasiūlyti šitką: mudu sumažinsim tavo nuomą, paliksim grynai nominalią sumą, žinoma, tol, kol rasi darbo. Grynai nominalią, ir viskas.

Pauzė

Žinoma, jei liksi nesukalbamas, aš nuo to pasiūlymo galiu ir atsisakyti.

Pauzė

Ė, juk negalvoji apie kokį nors smurtą, tiesa?

DEVIS (*jausmingai*). Man, brole, nieko svetimo nereikia. Bet jei kas prie manęs pradeda kibti, tai žinok, atsiims su kaupu.

MIKAS. Tikiu, tikiu.

DEVIS. Tikėk. O man jau užtenka, girdi? Supranti, ką sakau? Pajuokauti galima, prašom, bet visi žino... kad su manim geriau neprasidėti.

MIKAS. Suprantu, taigi.

DEVIS. Šiaip aš kantrus... bet...

MIKAS. Yra riba.

DEVIS. Teisingai.

Mikas atsisėda ant daiktų krūvos dešinėje

Ką darai?

MIKAS. Nieko, tiesiog... Man tai padarė didelį įspūdį.

DEVIS. A?

MIKAS. Man padarė didelį įspūdį tai, ką pasakei.

Pauzė

Taip, įspūdinga, taip.

Pauzė

Bent jau man padarė įspūdį.

DEVIS. Tai ar supratai, apie ką aš kalbėjau?

MIKAS. Aišku. Man rodos, mes abu vienas kitą supratome.

DEVIS. A? Ką gi... sakyčiau... hm... ir man taip atrodo. Tu čia su manim visokius juokus išdarinėjai, žinai. Nesupranitu, kodėl. Aš juk tau nieko nepadariau.

MIKAS. Ne, žinai, kodėl taip atsitiko? Mudu tiesiog ne iš to galo pradėjome. Ir viskas.

DEVIS. Šventa teisybė.

Atsisėda šalia Miko

MIKAS. Gal sumuštinį?

DEVIS. Ką?

MIKAS (*išsitraukia sumuštinį iš kišenės*). Še vieną.

DEVIS. Nupirkti nori?

MIKAS. Ne, tu vis dar manęs nesupranti. Juk man rūpi, su kuo draugauja mano brolis. O tu gi mano brolio draugas, ar ne?

DEVIS. Kad aš... aš šitaip nepasakyčiau.

MIKAS. O ką, jis nedraugiškas?

DEVIS. Nagi man neatrodo, kad mudu tokie jau draugai. Blogo jis man nieko nepadarė, bet nepasakyčiau, kad jis koks ypatingas mano draugas. O tas sumuštinis su kuo?

MIKAS. Su sūriu.

DEVIS. Bus gerai.

MIKAS. Imk vieną.

DEVIS. Ačiū, ponas.

MIKAS. Man nesmagu girdėti, kad mano brolis labai draugiškas.

DEVIS. Draugiškas, draugiškas, aš nieko...

MIKAS (*išsitraukia iš kišenės druskos*). Druskos?

DEVIS. Ačiū, nereikia. (*Kramto sumuštinį*) Aš tik jo kažkaip... nesuprantu.

MIKAS (*rausiasi po kišenę*). Užmiršau pipirus.

DEVIS. Negaliu susigaudyti, ir gana.

MIKAS. Kažkur čia buvo raudonųjų burokėlių. Velniai žino kur nukišau.

Pauzė

Devis kremta sumuštinį. Mikas stebi jį. Paskui atsistoja ir prieina prie rampos

Hmm!.. klausyk... ar nepatartum? Tu juk matei ir šio, ir to. Ar negalėtum man duoti vieno patarimo?

DEVIS. Klok.

MIKAS. Taigi šit kas, matai, man... man labai rūpi brolis.

DEVIS. Tavo brolis?

MIKAS. Taip... matai, tikra bėda...

DEVIS. Kas?

MIKAS. Truputį negražu sakyti...

DEVIS (*atsistoja, prieina prie rampos*). Pilk, drąsiau.

Mikas žiūri į jį

MIKAS. Pritingi.

Pauzė

DEVIS. Na?

MIKAS. Tiesiog nemėgsta dirbti — tikra bėda su juo.

DEVIS. Negali būti.

MIKAS. Baisu, kai tavo tikras brolis šitaip.

DEVIS. Ėhė.

MIKAS. Tiesiog bijo darbo. Bijo.

DEVIS. Esu tokių matęs.

MIKAS. Pažįsti tokių?

DEVIS. Teko sutikti.

MIKAS. Žinai, noriu, kad jis neleistų laiko veltui.

DEVIS. Visai teisingai, drauguži.

MIKAS. Kai turi vyresnį brolių, norisi jam padėti, norisi, kad jis žengtų į priekį. Kad netinginiautų, nekenktų sau pačiam. Taip man atrodo.

DEVIS. Taigi.

MIKAS. Bet jis niekaip nesiima darbo.

DEVIS. Pritingi.

MIKAS. Prisibijo.

DEVIS. Ir aš taip manau.

MIKAS. Pažinojai tokių, tiesa?

DEVIS. Ar aš? Esu tokių matęs.

MIKAS. Taigi.

DEVIS. Esu tokių matęs. Pažinojau.

MIKAS. Aš baisiai nerimauju. Supranti, aš dirbu: prekiauju. Nuosavą sunkvežimį turiu.

DEVIS. Iš tikrųjų?

MIKAS. Jis apsiėmė man kai ką padaryti... aš jį čia laikau, kad padirbėtų... bet nežinau... Dabar jau matau, prastas jis darbininkas.

Pauzė

Tai ką tu man patartum?

DEVIS. Taigi... geras diegas tas tavo brolis.

MIKAS. Ką?

DEVIS. Sakau, jis... jis geras diegas... tas tavo brolis.

Mikas spokso į jį

MIKAS. Diegas? Kodėl?

DEVIS. Nagi... keistas toks...

MIKAS. Kas čia keisto?

Pauzė

DEVIS. Kad pritingi.

MIKAS. O kas čia keisto?

DEVIS. Nieko.

Pauzė

MIKAS. Man tai visai nekeista.

DEVIS. Ir man.

MIKAS. Nebūk toks hiperkritiškas.

DEVIS. Ne, ne, aš nieko... aš tik sakau...

MIKAS. Nelaidyk liežuvio.

DEVIS. Matai, aš tik norėjau...

MIKAS. Liaukis! (*Gyvai*) Žiūrėkl! Noriu tau šį bei tą pasiūlyti. Manau imtis tvarkyti šitą butą, supranti? Man atrodo, čia reikia geros rankos. Galybė idėjų, galybė

planų. (*Apžiūrinėja Devį*) Ar nenorėtum likti ščia ir sargauti?

DEVIS. Ką?

MIKAS. Būsiu atviras. Man reikia patikimo vyro, maždaug kaip tu, kad prižiūrėtų butą ir visa kita.

DEVIS. Bet klausyk... klausyk... aš... aš niekad anksčiau nesargavau, supranti...

MIKAS. Tai nesvarbu. Man tiesiog atrodo, kad tu tinkamas žmogus.

DEVIS. Aišku, tinkamas. Kaipgi, anuomet mane kvietė ir šen, ir ten, žinai, nors pasikark.

MIKAS. Jau tada, kai išsitraukei peilį, pamačiau, kad su tavim ne juokai.

DEVIS. Ne juokai, brole.

MIKAS. Tur būt, tarnavai, ar ne?

DEVIS. Tarnavau?

MIKAS. Na, kariuomenėj. Iš laikysenos matyti.

DEVIS. Žinoma... taip. Pusę amžiaus, brole, ten praleidau. Užjūryje... taigi... tarnavau... ar girdi.

MIKAS. Tur būt, kolonijose?

DEVIS. Ir ten buvau. Vienas iš geresniųjų.

MIKAS. Na štai. Tokio aš ir ieškau.

DEVIS. Ko?

MIKAS. Sargo.

DEVIS. Tai mat... Klausyk... ar girdi... o kas čia šeimininkas, tu ar jis?

MIKAS. Aš. Žinoma, aš. Ir dokumentus turiu.

DEVIS. A... (*ryžtingai*) Tai klausyk, aš nieko prieš pasargauti, nieko prieš prižiūrėti tavo butą.

MIKAS. Aišku, mudu pasirašysim mažutę finansinę sutartį, naudingą abiem.

DEVIS. Tai jau tavo reikalas, taigi.

MIKAS. Ačiū. Ir dar vienas dalykėlis.

DEVIS. Kas?

MIKAS. Tu gali pristatyti kokias nors rekomendacijas?

DEVIS. Ė?

MIKAS. Mano advokatas reikalauja.

DEVIS. Rekomendacijų kiek nori. Tik reikės rytoj nueiti į Sidkapą. Visos mano rekomendacijos tenai.

MIKAS. Kur, sakai?

DEVIS. Sidkape. Ten pas jį ne tik mano rekomendacijos, ten visi mano popieriai. Aš tą vietą pažįstu kaip savo penkis pirštus. Vis vien ten turėsiu eit, girdi, man būtinai ten reikia, kitaip bus blogai.

MIKAS. Ir rekomendacijos visuomet bus po ranka, kai tik prireiks.

DEVIS. Bet kada aš ten galiu nueiti, girdi? Norėjau šiandien, bet, matai... laukiu, kol pragiedrės.

MIKAS. Aha.

DEVIS. Klausyk. Ar negalėtum man duoti poros gerų batų, a? Vėlniškai reikia geros poros batų. Niekur neisi be poros gerų batų, tiesa? Kaip manai, ar galėtum surasti man porą?

Šviesa pamažu užgęsta

Vėl šviesu. Rytas

Astonas maunasi kelnes ant ilgų apatinių. Raukosi. Grižteli į galvūgalį, nuima nuo skersinio rankšluostį ir sumosikuoja. Vėl pakabina, prieina prie Devio ir žadina jį. Devis staiga pašoka

ASTONAS. Prašei, kad pažadinčiau.

DEVIS. Kam?

ASTONAS. Sakei, kad nori eiti į Sidkapą.

DEVIS. Ėhė, būtų neblogai, jeigu ten pakliūčiau.

ASTONAS. Dienelė šiaip sau.

DEVIS. Tai, matyt, nieko neišeis, a?

ASTONAS. Aš... aš ir vėl prastai miegojau.

DEVIS. O aš kaip užmuštas.

Pauzė

ASTONAS. Tu čia...

DEVIS. Kaip užmuštas. Naktį palijo, tiesa?

ASTONAS. Trupučiuką.

Prieina prie savo lovos, pasiima lentelę ir ima trinti švitrinium popierium

DEVIS. Taip ir maniau. Ant galvos varvėjo.

Pauzė

Ir skersvėjis tiesiog į veidą pūtė.

Pauzė

O ar negali uždaryti to lango, kur kiltas?

ASTONAS. Ko pats neuždarei?

DEVIS. Taigi, kaipgis. Varva tiesiai ant galvos.

ASTONAS. Užtat tvanku nebuvo.

Devīs išlipa iš lovos — su kelnėmis, liemene ir megztuku

DEVIS (*aunasi sandalais*). Klausyk. Aš, brangusis, visą amžių ore praleidau. Gali nešnekėt man apie orą. Aš tik sakau, kad šičia, kai miegu, per smarkiai pro langą pučia.

ASTONAS. Baisiai tvanku, jei uždarei aną langą.

Astonas pereina prie kėdės, padeda ant jos lentelę ir vėl trina

DEVIS. Taip, bet klausyk, tu nesupranti, ką aš šneku. Tas prakeiktas lietus, brole, man tiesiai ant galvos varva. Neduoda miegoti. Aš gi galiu mirtinai peršalti,

kai šitaip pučia. Štai kas. Imk uždaryk aną langą, ir niekas neperšals, štai ir viskas.

Pauzė

ASTONAS. Aš negaliu užmigti, kai tas langas uždarytas.

DEVIS. O apie mane užmiršai? Apie... apie mane tu nepagalvojai?

ASTONAS. Ko neatsiguli antraip?

DEVIS. Ką sakai?

ASTONAS. Kojomis į langą.

DEVIS. O ar bus geriau?

ASTONAS. Nelašės ant galvos.

DEVIS. Ne, taip negaliu. Taip negaliu.

Pauzė

Žinai, aš pratęs miegoti šitaip. Kuriems galams man antraip, geriau langą uždaryk. Matai, ir dabar lyja. Tik pažiūrėk. Tiesiog pliaupia.

Pauzė

ASTONAS. Gal eisiu pasivaikščioti į Goldhok-roudą. Šnekėjau ten su vienu. Jis turi varstotą. Pasižiūrėjau — visai neblogas. O anam iš to varstoto jokios naudos.

Pauzė

Reikės ten užėiti, galvoju.

DEVIS. Iš mano žygio į Sidkapą nieko nebus. Ė, o kaip su langu? Gal dabar uždarysim, a? Kambaryje šlapia.

ASTONAS. Uždaryk tuo tarpu.

Devis uždaro langą ir dirsteli pro jį.

DEVIS. O kas ten po tuo brezentu?

ASTONAS. Lentos.

DEVIS. Kam?

ASTONAS. Mano pašiūrei.

Devis atsisėda ant savo lovos

DEVIS. Gal kur užtikai tą porą batų, kurią man žadėjai?

ASTONAS. A. Ne. Nebent šiandien ką atgabensiu, žiūrėsim.

DEVIS. Su šitais niekur neišeisi, supranti? Nė arbatos neužeisi atsigerti.

ASTONAS. Kavinė čia pat, netoliese.

DEVIS. Kas iš to, brolau?

*Astonui kalbant, kambaryje sutemsta
Kalbos pabaigoje aiškiai matyti tik Astonas. Devis ir visa kita slypi šešėlyje. Šviesa gęsta itin palaipsniui, iš lėto ir nepastebimai*

ASTONAS. Aš ten kada-ne-kada užeidavau. Prieš daug metų. Bet lioviausi. Man ten patikdavo. Dažnokai sėdėdavau tenai. Kol neišsikrausčiau. Kaip tik prieš tai. Man rodos, ta... vieta su tuo susijus. Jie visi buvo... kur kas vyresni už mane. Bet visados klausydavosi. Man atrodė... suprasdavo, ką aš šneku. Tai yra, aš su jais dažnai kalbėdavau. Per daug plepėdavau. Be reikalo. Tas pats ir fabrike. Stoviu ten, arba per pertrauką, ir... šneku apie viską. O tie žmonės, jie klausydavos, kad ir ką aš... bepasakočiau. Šiaip nieko ypatingo. Blogiausia, kad mane kamavo tokios haliucinacijos. Ir net ne haliucinacijos... tiesiog jausdavau, kad matau daiktus... labai aiškiai... viskas... būdavo baisiai aišku... viskas... taigi, viskas sustingdavo... viskas sustingdavo... viskas... sustingdavo... ir... tas... aiškumas... taigi... bet gal ir ne taip bū-

davo. Šiaip ar taip, matyt, kažkas kažką pasakė. Aš nieko nežinojau. Ir... paleido melus. Pasklido melai. Žmonės pasidarė kažkokie keisti. Toje kavinėje. Fabrike. Negalėjau suprasti. Ir tada vieną dieną mane nuvežė į ligoninę, čia pat Londono apylinkėse. Nugabeno... mane tenai. Aš nenorėjau. Beje... bandžiau pabėgti, kelis kartus. Bet... tai ne taip jau paprasta. Jie tenai mane tardė. Atvesdavo ir užduodavo visokiausių klausimų. Na, aš jiems sakydavau... kai jie reikalaudavo... apie ką galvoju. Paskui vieną dieną... tasai vyriškis... tur būt, daktaras... vyresnysis... jis buvo toks... solidus... nors gal ir ne. Pasikvietė mane į kabinetą. Pasakė... paaiškino man, kad aš kažkuo sergu. Girdi, jie ištyrė ir nusprendė. Šit kaip. Ir parodė man krūvą popierių ir pasakė, kad mane kažkas vargina, kažkokia liga. Pasakė... ir viskas, supranti? Sergi... šitąjį anąjį. Tai tavo liga. Ir mes nutarėm, sako, tavo paties labui, ir tai vienintelė išeitis. Pasakė... bet aš... gerai neatsimenu... kaip jis išsireiškė... mes, sako, trupučiuką pakrapštysim tau smegenis. Tada, sako... dar yra vilties, kitaip, tu čia liksi iki gyvenimo galo. Išsirašysi, sako, ir būsi kaip žmogus. Sakau, ką jūs norit daryti su mano smegenimis. Bet jis pakartojo tą patį. Aš, supranti, nekvailas. Žinojau, kad esu nepilnametis. Žinojau, kad jis nieko man negali padaryti be leidimo. Žinojau, kad turi gauti mano motinos leidimą. Tai aš jai parašiau, ką jie nori daryti. Bet ji pasirašė, kur reikia, supranti, leido. Žinau, nes jis parodė man jos parašą, kai apie tai prašnekau. Na, ir tą naktį bandžiau pabėgti, tą pačią naktį. Penkias valandas dildžiau vieną skersinį tos palatos lange. Kol neprašvito. Kas pusvalandis jie apšviesdavo lovas žibintuvėliu. Aš viską apskaičiavau. Ir jau buvau bebalgiaš, bet kaip tik tada vieną tokį... ištiko priepuolis, gretimoje lovoje. Čia jie mane ir griebė. O maždaug po sa-

vaitės ėmė ateidinėti ir krapštyti smegenis. Visiems turėjo pakrapštyti toje palatoje. Ateidavo ir darydavo paeiliui. Kas vakaras kitam. Aš buvau vienas iš paskutiniųjų. Ir puikiausiai mačiau, ką jie daro kitiems. Ateidavo su tokiais... nežinau, kas tai per daiktas... tarsi didelės replės su laidais, o laidai pritvirtinti prie mašinėlės. Žodžiu, elektra. Paguldydavo žmogų, ir tas viršinkas... vyresnysis daktaras pridėdavo replės maždaug kaip ausines, pritaisydavo jas abipus kiaušo. Kitas laikė mašiną, supranti, ir jis... Kitas laikė mašiną, supranti, ir ją junginėjo, o vyresnysis tiesiog prispausdavo tas replės abipus kiaušo ir laikydavo. Paskui atitraukdavo. Tada jie užklodavo žmogų... ir palikdavo gulėti, labai ilgai. Kai kurie priešinosi, bet dauguma — ne. Gulėdavo, ir tiek. Na, artėjo ir mano eilė, ir tą vakarą, kai pas mane atėjo, aš pašokau ir atsistojau prie sienos. Jie man liepė atsigulti, ir aš žinojau, kad mane turi paguldyti, nes jei darytų tą daiktą stovinčiam, gali lūžti stuburas. Tai aš stovėjau, o vienas ar du priėjo prie manęs, žinai, tada buvau jaunesnis ir kur kas stipresnis, negu dabar, tiesiog stipruolis, vienam dėjau kaip reikiant, kitą čiupau už gerklės, ir čia staiga tas vyresnysis prikišo man tas replės prie kiaušo, o aš žinojau, kad jis to nepadarys, kol stoviu, ir todėl... na, bet jis vis tiek padarė. Ir aš išsirašiau. Išsirašiau iš ten... bet nelabai galėjau paeiti. Stuburas gal ir tvarkoj. Stuburas nieko. Blogiau tai... kad ėmiau galvoti... labai lėtai... arba visai negalvojau... negalėjau... taigi... negalėjau... susitelkti... negalėjau... niekaip negalėjau susitelkti. O blogiausia, kad nebegirdėjau, ką man sako. Negalėjau dairytis į kairę ir į dešinę, turėjau žiūrėti tiesiai į priekį, nes jei pakreipdavau galvą... negalėdavau stovėti stačias. Ir dar skaudėdavo galvą. Sėdėdavau namie, ir tiek. Kai dar su motina gyvenau. Ir su broliu. Jaunes-

niuaju. Ir aš viską sudėlioju, kaip pridera, savo kambarėje, visus daiktus, kurie buvo mano, kaip žinoju, bet nenumiriau. Matai, aš turėjau numirti. Turėjau numirti. Bet vis vien dabar jaučiuosi daug geriau. Tik su žmonėmis nesikalbu. Vengiu tokių vietų, kaip ta kavinė. Niekad dabar neinu tenai. Ir su nieku nesišneku... kaip tada. Dažnai galvodavau — grįšiu ir paieškosiu žmogaus, kuris man tai padarė. Bet pirmiau kai ką reikia nuveikti. Noriu suręsti sode tą pašiūrę.

Uždanga

TREČIASIS VEIKSMAS

Po dviejų savaitių

*M i k a s guli ant grindų kairėje, padėjęs galvą
ant suvynioto kilimo, žiūri į lubas*

*D e v i s sėdi kairėje, laikydamas pypkę. Vilki
švarką*

Popietė

Tyla

DEVIS. Jis užtaisė tas skylės, man taip atrodo.

Pauzė

Visą praeitą savaitę pliaupė, o į kibirą nevarvėjo.

Pauzė

Tikriausiai išdervavo iš lauko pusės.

Pauzė

Aną naktį kažkas vaikštinėjo ant stogo. Tur būt, jis.

Pauzė

Man atrodo, kad jis išdervavo stogą iš lauko pusės. O
man nė žodžio nepasakė. Nesako, ir gana.

Pauzė

Neatsakinėja, kai su juo šneku.

Uždega degtuką, prikiša prie pypkės ir užsirūko

Neduoda man peilio!

Pauzė

Neduoda man duonriekio peilio.

Pauzė

O kaipgi aš be peilio duoną raikysiu?

Pauzė

Nagi tai neįmanoma.

Pauzė

MIKAS. Tu juk turi peilį.

DEVIS. Ką?

MIKAS. Tu juk turi peilį.

DEVIS. Turiu peilį, žinoma, turiu peilį, bet negi, manai, juo atsirieksi duonos? Tas peilis ne duonriekis. Juo duonos neraikysi. Radau jį kažkur. Neatsimenu, kur. Ne, matai, ko aš noriu...

MIKAS. Žinau, ko tu nori.

Pauzė. Devis atsistoja ir prieina prie dujinės viryklos

DEVIS. Na, o šita virykla? Anot jo, neįjungta. O iš kur man žinot, įjungta ji ar ne. Šit, miegu visai greta jos, atsibundu vidurnaktį, o galva beveik įlindus į orkaitę, broli! Juk mano veidas prie pat viryklos, ką gali žinot, aš, supranti, guliu, o ji ims ir sprogs, pridarys man bėdos!

Pauzė

Bet kad jis nekreipia dėmesio, ką besakyčiau. Aną dieną pasakiau jam, supranti, pasakiau jam apie tuos juo-

dukus, kad tie juodukai ateina iš gretimo namo ir lenda į išvietę. Sakau jam, purvo ten prinešė, visi turėklai su-purvinti, patys juodi, ir išvietėje juoda. O ką jis? Jis už tai atsako, ale tyli, ir gana, nė žodelio.

Pauzė

Prieš porą savaitių... jis čia sėdėjo ir kad plepėjo... gal prieš porą savaitių. Tai jau priplepėjo! Bet nuo to lai-ko — beveik nė žodžio. O tada šnekėjo... nežinau, kas jam buvo šovę į galvą... į mane jis nežiūrėjo, su manim nekalbėjo, visai nekreipė į mane dėmesio. Šnekėjosi su savimi! Jam to ir tereikia. Sakau, tu tai prie manęs pri-eini, prašai patarimo, o jis niekad nieko tokio nepa-darys. Mudu visai nesišnekam, supranti? Negali juk gyventi vienam kambarį su tokiu, kuris... kuris su ta-vim nė nepasišneka.

Pauzė

Tiesiog nežinia, kas jis per vienas.

Pauzė

Mes su tavim padarytume čia tvarką.

MIKAS (*susimąstęs*). Aha, teisybė. Žinai, ką aš čia padaryčiau?

Pauzė

Įsirengčiau vilą. Pavyzdžiui... Šitas kambarys. Šitas kambarys galėtų būti virtuvė. Plotas pakankamas, puikus langas, pilna saulės. Pakločiau... pakločiau lino-leumą blizgančiais mėlynais, gelsvais ir balzganais lan-gais. Ir sienos būtų tų pačių atspalvių. O viryklos pa-viršius — juodas kaip anglis ir pilkas. Indų spintelėms vietos čia užtektinai. Būtų maža sieninė spintelė, didelė sieninė spinta ir kertėje sieninė spintelė sukamomis

lentynomis. Spintų nepristigtų. O valgomasis būtų už laiptų aikštelės, supranti? Taigi. Žaliuzės ant langų, kamštiniai grindų kvadratėliai. Kilimėlis, baltas it drobė, pūkuotas, stalias... poliruotas, iš tikro medžio, bufeto stalčiai juodi, matiniai, secesinės kėdės su pagalvėlėmis, foteliai, aptraukti rusvu tvidu, buko sofa pinta jūros demblių sėdyne, baltas, karščio nebijantis kavos staliukas, balta keramika. Taip. Toliau — miegamasis. Kas yra miegamasis? Prieglobstis. Poilsio ir ramybės vieta. Jį reikia dekoruoti paprasčiau. Apšvietimas funkcionalus. Baldai... raudonmedžio ar rožinio medžio. Skaisčiai žydras kilimas, lengvos mėlynos ir baltos užuolaidos, lovatiesė balta su mėlynomis rožytėmis, tualetinis nuleidžiamas staliukas su plastmasiniu padėklu, baltos rafijos stalinė lempa... (*Mikas atsisėda*)
Ne butas, o rūmai.

DEVIS. Šventa teisybė, drauguži.

MIKAS. Rūmai.

DEVIS. O kas juose gyventų?

MIKAS. Aš. O gal mudu su broliu.

Pauzė

DEVIS. Na, o aš?

MIKAS (*ramiai*). Visas šitas šlamštas niekam nereikalingas. Surūdijusių gelžgalių krūva, ir tiek. Laužas. Iš jo namo nepastatysi. Niekur jo nepanaudosi. Šlamštas. Jis jo taip ir nepardavė, nebūtų gavęs nė sulūžusio skatiko.

Pauzė

Šlamštas.

Pauzė

Bet kad jam, rodos, mano planai neįdomūs, štai kas yra. Gal tu su juo pasišnekėtum, sužinotum, ar jam tai rūpi?

DEVIS. Aš?

MIKAS. Taip. Tu jo draugas.

DEVIS. Jis man ne draugas.

MIKAS. Tu juk gyveni su juo vienam kambary?

DEVIS. Jis man ne draugas. Niekad nežinai, ko jis nori. Sakau, su tokiu, kaip tu, viskas aišku.

Mikas žiūri į jį

Tu irgi savotiškas, aišku, savotiškas, iš karto matyti. Gal net keistokas, bet toks, kaip visi, o jis tai vis kitaip, supranti? Taigi, kai dėl tavęs, tai tu, vadinsi...

MIKAS. Atviras.

DEVIS. Taip, taip, atviras.

MIKAS. Aha.

DEVIS. O jis, nežinia, kada ką gali iškrėsti!

MIKAS. Aha.

DEVIS. Jis gi bejausmis!

Pauzė

Supranti, man reikia laikrodžio! Reikia laikrodžio, kad žinočiau, kiek laiko! Kaip aš sužinosiu, kiek laiko — be laikrodžio? Niekaip! Pasakiau jam, pasakiau, ar girdi, kaip čia gavus laikrodį, kad žinočiau, kiek laiko? Atseit, jei nežinai laiko, niekad negali jaustis laisvai, teisybė? Dabar aš, kai tik išeinu į gatvę, pasižiūriu į laikrodį ir turiu neužmiršti, kol grįžtu namo. Bet iš to jokios naudos, nė penkios minutės nepraeina, o aš jau nieko nebežinau. Užmirštu, kiek laiko!

Devis vaikštinėja po kambarį

Ir dar, žiūrėk. Jeigu aš prastai jaučiuosi ir dieną prigulu, tai atsibudęs nežinau, ar jau laikas gerti arbatą! Supranti, kai grįžtu iš miesto, tai dar nieko. Pasižiūriu į laikrodį gatvės kampe ir, įėjęs į namus, žinau, kiek

laiko, bet *viduj* ką daryti? Kai aš *viduj*, girdi... tai nė mažiausio supratimo neturiu, kiek laiko!

Pauzė

Ne, man reikia šičia laikrodžio, šitam kambary, ir gal tada kas išeis. Bet jis man neduoda.

Devis atsisėda ant kėdės

Jis mane žadina! Žadina mane vidurnaktį! Sako, kad aš keliu triukšmą! Žinai, aną dieną vos neužvažiauvau jam per marmūžę.

MIKAS. Neduoda tau miegoti?

DEVIS. Neduoda man miegoti! Žadina!

MIKAS. Baisu.

DEVIS. Esu buvęs ir šen, ir ten. Man visuomet duodavo miegoti. Visam pasauli šitaip. Tik čia ne.

MIKAS. Miegoti būtina, man taip visados atrodė.

DEVIS. Šventa teisybė, būtina. Atsikeliu iš ryto pavargęs kaip visi velniai! O juk turiu daug reikalų. Turiu vaikščioti, turiu kur nors įsitaisyti, gauti darbo. Bet atsikeliu iš ryto visai be jėgų. Ir dar laikrodžio nėra.

MIKAS. Taip.

DEVIS (*atsistoja, vaikšto po kambarį*). Jis išeina, nežinau nė kur, kur eina, jis man nesako. Anksčiau dar pasišnekėdavom, o dabar niekada. Beveik nematau jo, jis išeina, grįžta vėlai, o paskui kumši mane vidurnaktį.

Pauzė

Klausyk! Aš atsibundu paryčiu... aš atsibundu paryčiu, o jis man šypsosi! Stovi ten, žiūri į mane ir šypsosi! O aš jį matau, supranti, matau pro antklodę. Užsimeta švarką, apsigręžia, pasižiūri į mano lovą ir išsišiepia! Šypsosi, kad jį kur velnias! Tik nežino, kad aš jį stebiu pro antklodę. Šito tai nežino! Nežino, kad jį matau,

mano, kad miegu, o aš visą laiką jį seku pro antklodę, supranti? Tik jis to nežino! Nagi žiūri į mane ir šypsosi, bet nežino, kad aš jį matau!

Pauzė

(Pasilenkia prie pat Miko) Ne, tu tikriausiai nori, nori su juo pasikalbėti, a? Aš jau... aš jau sugalvojau, kaip. Tu jam pasakyk... kad mudu šičia kai ką planuojam, mudu remontuosim namą, netrukus pradėsime. Supranti, aš galiu tau jį išdailinti, aš tau galiu padėti... jei mudu.

Pauzė

O kur tu dabar gyveni?

MIKAS. Aš? Turiu butuką. Neblogą. Viskas tvarkoj. Užeik kada, išgersim. Čaikovskio pasiklausysim.

DEVIS. Ne, supranti, geriausia tu su juo pasikalbėk. Jis gi tavo brolis, vadinasi.

Pauzė

MIKAS. Na... gal ir pasikalbėsiu.

Trinkteli durys

M i k a s atsistoja, eina durų link ir pasišalina

DEVIS. Kurgi tu? Tai jis!

Tyla

Devis atsistoja, paskui prieina prie lango ir žiūri laukan

Įeina A s t o n a s su popieriniu paketu. Nusivelka paltą, išvynioja paketą ir ištraukia porą batų

ASTONAS. Batai.

DEVIS *(atsigręžia)*. Ką?

ASTONAS. Gavau. Prisimatuok.

DEVIS. Batai? Kokie?

ASTONAS. Gal tiks.

Devis paeina į priekį, nusiauna sandalus ir matuojasi batus. Vaikštinėja, kraipo kojas, pasilenkia ir čiupinėja odą

DEVIS. Ne, šitie ne.

ASTONAS. Tikrai?

DEVIS. Ne, netinka.

ASTONAS. Mhm.

Pauzė

DEVIS. Nors, žinai, gal ir panešiosiu... kol gausiu kitą porą.

Pauzė

Kur batraiščiai?

ASTONAS. Nėra.

DEVIS. Aš be jų negaliu.

ASTONAS. Gavau be batraiščių.

DEVIS. Na tai ką, tada viskas, supranti? Žiūrėk, tokie batai be batraiščių krinta nuo kojų. Su tokiais batais, jei nėra batraiščių, reikia įtempti kojas, kitaip nieko neišeis, supranti? Vaikščioti įtempus kojas, supranti? O tai kojoms kenkia. Mėšlungis gali ištikti. O jei batai tvarkoj, tai ir mėšlungio tikriausiai nebus.

Astonas eina prie savo lovos galvūgalio

ASTONAS. Gal ką surasiu.

DEVIS. Supranti, ko man reikia?

Pauzė

ASTONAS. Še. (*Paduoda Deviui batraiščius*)

DEVIS. Rudi.

ASTONAS. Kitokių nėra.

DEVIS. O batai juodi.

Astonas neatsako

Bus gerai, kol gausiu kitą porą.

Devis atsisėda ant kėdės ir ima šniūruoti batus

Gal su jais rytoj nužygiuosiu ligi Sidkapo. Jei ten pateksiu, tai ir įsitaisysiu.

Pauzė

Man siūlė gerą darbą. Siūlė toks vienas, jis... jis tai šį, tai tą sugalvoja. Padarys karjerą. Bet jiems reikia mano popierių, supranti, jiems reikia rekomendacijų. Turiu nusikasti į Sidkapą, nes kitaip jų negausiu. Supranti, jie ten. Svarbiausia — ten patekti. Štai koks klausimas. Oras velniškai bjaurus.

Astonas nepastebėtas tyliai pasišalina

Nežinau, ar tie batai bus geri. Šlykštus kelias, kažkada ten buvau. Maždaug kaip anas. Kai pereitą sykį iš ten ėjau, tai... pereitą sykį... taigi, grįžtant... kelias buvo bjaurus, lijo, ačiū dievui, kad pakeliui kojų nepakračiau, šiaip taip atėjau čia, ėjau nesustodamas... taigi... ėjau nesustodamas. Bet vis vien aš taip negaliu, man reikia, ar girdi, man reikia ten grįžti, susirasti aną...

Jis atsigręžia ir apsidairo

Ot, rupūžė, jis manęs nė nesiklauso!

Scena užtemdoma

Blyški šviesa už lango

*Naktis. Astonas ir Devis lovose, Devis dejuoja
Astonas atsisėda, lipa iš lovos, įjungia elektrą,
prieina prie Devis ir purto jį*

ASTONAS. Ei, gana, girdi? Neduodi miegoti.

DEVIS. Kas? Kas? Kas atsitiko?

ASTONAS. Keli triukšmą.

DEVIS. Ko gi tu iš manęs, senio, nori, kad nealsuočiau?

ASTONAS. Keli triukšmą.

DEVIS. Ko gi tu iš manęs nori, kad nealsuočiau?

Astonas prieina prie savo lovos ir maunasi kelnes

ASTONAS. Einu, įkvėpsiu oro.

DEVIS. Ko gi tu iš manęs nori? Žinai, brole, nieko nuostabaus, kad tave tada griebė. Žadini seną žmogų vidurnaktį — tau tikrai ne visi namie! Sapnuoju nei ši, nei tą, o kas kaltas, kad sapnuoju nei ši, nei tą? Jei prie manęs nekibtum, aš nekelčiau triukšmo! Kaipgi galiu ramiai miegoti, kai pats visą laiką mane kumšil! Ko tau reikia iš manęs, kad nealsuočiau?

Jis nusimeta antklodę ir išlipa iš lovos — su megztuku, liemene ir kelnėmis

Šičia taip šalta pasidarė, kad net miegot turiu su kelnėmis. Pirmą kartą gyvenime. Kitaip neišeina. Ogi todėl, kad tu, po šimts, jokio apšildymo neįtaisi! Liaukis vieną sykį prie manęs kabinėtis. Aš, brole, tai ne tu. Ir šen bei ten manęs niekas netupdė. Aš sveikas! Tu prie manęs nesikabink. Aš prie tavęs pirmas nelendu. Tai ir tu nelįsk. Nes, ar girdi, tavo brolis nuo tavęs akių nenuleidžia. Jis apie tave viską žino. Aš turiu draugą, nesi-
jaudink. Tikrą draugą. Tau, mat, nusispiaut į mane! O ko tada čia kvietei, jeigu šitaip elgiesi! Manai, tu už mane geresnis, kaipgis! Aš viską žinau. Sykį jau tupėjai ir dar atsitūpsi. Tavo brolis nuo tavęs akių nenuleidžia! Vėl sugniauš tavo galvą replėmis, brangusis!

Vėl sugniauš! Kai tik panorės. Reikia tik pasakyti. Išveš tave, brole. Ateis, pačiups tave ir išveš! Ir patupdys! Sugniauš tavo galvą replėmis ir patupdys! Tik dirstels į visą šitą šlamštą, kur aš miegu, ir iš karto supras, kad tu psichas. Garbės žodis, jie padarė didžiausią kvailystę, kad tave paleido. Niekada nesuprasi, ko tau reikia — išeini, ateini, nesuprasi, ko tau reikia! Bet aš to ilgiau nebepakęsiu. Manai, už tave visus juodus darbus dirbsiu? Chaaaaa! Atsipeikėk! Nori, kad aš purvyną plūkčiau ir čia, ir apačioj tik už nakvynę šitoj sušiktoj pasmirdusioj skylėj? Be manęs, brole. Nieko nebus, brole. Tu gi pats ne visai supranti, ką darai. Tu gi trenktas! Pusprotis! Iš karto matyti. Nors skatiką būtum man davęs! Elgiesi su manim kaip su koku galvijū! Aš beprotnamy netupėjau!

Astonas žengia jo link. Devis išsitraukia iš užpakalinės kišenės peilį

Tik pabandyk, brole. Šitą matei? Aš pratęs. Geriau nelįsk.

Pauzė. Juodu atidžiai stebi vienas kitą

Iš pradžių pagalvok.

Pauzė

Geriau nė nemėgink.

Pauzė

ASTONAS. Aš... aš manau, kad tau laikas pasieškoti vietos kitur. Mudu, rodos, nesutariam.

DEVIS. Pasiieškot kitur?

ASTONAS. Taip.

DEVIS. Man? Ar man sakai? Ne man, brole! Tau!

ASTONAS. Ką?

DEVIS. Tau! Tau reikės pasieškoti!

ASTONAS. Aš čia gyvenu. O tu ne.

DEVIS. Negyvenu? Nagi aš gyvenu. Man čia pasiūlė tarnybą.

ASTONAS. Žinai... žodžiu, man atrodo, kad tu ne visai tinkamas.

DEVIS. Netinkamas? Klausyk, čia kai kas mano, kad aš tinkamas. Ir aš čia liksiu, ar girdi, ir sargausiu! Supratai? Tavo brolis man pasakė, girdi, pasakė, kad ta vieta mano. Mano! Štai kas yra. Aš būsiu jo sargas.

ASTONAS. Brolis?

DEVIS. Jis lieka, jis čia šeimnininkas, ir aš lieku su juo.

ASTONAS. Palauk. Jei aš tau duosiu... truputį pinigų, tu galėsi nuvykti į Sidkapą.

DEVIS. Iš pradžių pašiūrę surėšk! Pinigų! Juk aš čia gausiu nuolatinę algą! Iš pradžių surėšk tą dvokiančią pašiūrę! Štai!

Astonas atidžiai žiūri į jį

ASTONAS. Ta pašiūrė nedvokia.

Tyla

Astonas prieina prie Devisio

Ji švari. Iš gerų lentų. Aš ją pastatysiu. Nesijaudink.

DEVIS. Nelįsk per artil

ASTONAS. Ir gali nesakyt, kad ji dvokia.

Devis atkiša peilį

Tu pats dvoki.

DEVIS. Ką?

ASTONAS. Tu visą kambarį smarvės prileidai.

DEVIS. Po šimts, aš, smarvės?

ASTONAS. Smardini jau kelinta diena. Dėl to ir negaliu miegoti.

DEVIS. Tu mane šitaip? Sakai — dvokiu?

ASTONAS. Geriau drožk.

DEVIS. Aš tau parodysiu — dvokiui!

Staigiai ištiesia drebančią ranką, taikydamas peiliu Astonui į pilvą. Astonas nejudą. Tyla. Devio ranka sustingsta. Jiedu stovi

Aš tau parodysiu — dvokiui...

Pauzė

ASTONAS. Susidėk daiktus.

Devis, sunkiai alsuodamas, atitraukia peilį ir priglaudžia jį prie savo krūtinės. Astonas eina prie Devio lovos, ima jo krepšį ir pradeda krauti į jį Devio daiktus

DEVIS. Tu... tu neturi teisės... Neliesk, tai mano!

Devis čiumpa krepšį ir sukiša daiktus gliliau

Gerai... man čia tarnybą siūlė... palauk... (*Užsivelka švarką*) Palauk... tavo brolis... jis tau parodys... šitaip mane išvadina... niekas nėra man taip pasakęs... (*Užsivelka paltą*) Dar gailėsies, kad taip mane išvadina... žiūrėsim, kas juoksis paskutinis... (*Pakelia krepšį ir eina durų link*) Aš dar gailėsies, kad taip mane išvadina...

Atidaro duris. Astonas žiūri į jį

Dabar žinau, kuo pasitikėti.

D e v i s išeina. Astonas slovi

Scena užtemdoma

Šviesu. Ankstyvas vakaras

Balsai ant laiptų

Įeina Mikas ir Devis

DEVIS. Dvokiui! Ar girdi? Štai ką jis pasakė, supran-ti? Dvokiui! Ar girdi? Štai ką jis man pasakė!

MIKAS. Ojoj.

DEVIS. Štai ką jis man pasakė.

MIKAS. Tu nedvoki!

DEVIS. Ne, ponas.

MIKAS. Jei dvoktum, aš tau iš karto pasakyčiau.

DEVIS. Aš jam sakau, aš jam sakau, kad... aš jam pasakiau: dar pažiūrėsim, kaip viskas pasibaigs, gerbia-masis! Sakau, yra dar tavo brolis. Pasakiau, kad tu at-eisi ir jam parodysi. Jis pats nesupranta, ką čia pridarė. Šitaip elgtis su manim. Pasakiau jam, taigi, pasakiau, ateis tavo brolis, ateis, jis ne pusprotis, ne toks, kaip tu...

MIKAS. Ką tu nori pasakyti?

DEVIS. Ė?

MIKAS. Sakai, mano brolis pusprotis?

DEVIS. Ką? Nagi aš sakau, tu čia planuoji šį bei tą, kažką... kažką išdailinti, a? Atseit, jis neturi teisės man įsakinėti. Tu mano šeimininkas, aš tau sargauju, taigi, tu mane laikai... aš tau ne koks mėšlas... mudu abu... abu žinom, kas jis per vienas.

Pauzė

MIKAS. Ką jis pasakė, kai prisipažinai, jog aš tau pasiūliau sargo vietą?

DEVIS. Jis... jis pasakė... pasakė... kažką, vadīnasi... kad jis čia gyvena.

MIKAS. Ir ne be pagrindo, hm.

DEVIS. Pagrindo! Juk tai tavo namai? Tu jį čia įleidai?

MIKAS. Gal aš ir galėčiau jį iškraustyti.

DEVIS. Nagi aš taip ir sakau.

MIKAS. Taigi. Galėčiau jį iškraustyti. Mat, aš savi-
ninkas. Kita vertus, jis nuolatinis nuomininkas. Perspėti
jį, pats supranti, labai paprastas dalykas, štai kas yra.
Viskas priklauso nuo to, kaip traktuosi šitą kambarį.
Tai yra, ar laikysi jį mebliuotu, ar nemebliuotu. Supra-
tai?

DEVIS. Nesupratau.

MIKAS. Matai, visi baldai šičia priklauso jam, išsky-
rus lovas, žinoma. Taigi šit, čia juridinė problema, štai
kas yra.

Pauzė

DEVIS. Tegu jis nešdinasi iš kur atėjęs!

MIKAS (*grižteli į jį*). Atėjęs?

DEVIS. Taigi.

MIKAS. O iš kurgi jis atėjęs?

DEVIS. Nagi... jis... jis...

MIKAS. Tu kartais persistengi, tiesa?

Pauzė

(*Staigiai, gyvai*). Na, šiaip ar taip, aš vis dėlto pradėsiu
čia remontą...

DEVIS. Seniai taip reikėjo!

MIKAS. Taip, pradėsiu.

Atsigręžia į Devį

O tu žiūrėk, kad tavim nenusivilčiau.

DEVIS. Kaip tai?

MIKAS. Juk sakei, kad esi interjeristas, o man reikia gero.

DEVIS. Kas?

MIKAS. Kaip tai — kas? Dekoratorius. Interjeristas.

DEVIS. Aš? Ką šneki? Niekad to nedirbau. Neturiu supratimo.

MIKAS. Ko neturi?

DEVIS. Ne, ne, be manęs, brole. Aš ne interjeristas. Nespėjau. Visokie kitokie darbai, supranti. Bet aš... bet aš neblogas meistras, ir gabus... palauk... palauk truputį, ir pramoksiu.

MIKAS. Man nereikia mokinio. Man reikia pirmarūšio prityrusio interjeristo. Maniau, kad tu toks.

DEVIS. Aš? Ne, valandėlę — valandėlę — tu, tur būt, ne su manim kalbėjai.

MIKAS. Kaip tai — ne su tavim? Aš tik su tavim ir tesišnekėjau. Tau vieninteliam atskleidžiau savo svajones, savo giliausius troškimus, tau vieninteliam pasakiau, ir tik todėl, kad laikiau tave prityrusiu pirmarūšiu interjeristu ir eksterjeristu profesionalu.

DEVIS. Nagi klausyk...

MIKAS. Tai tu nežinai, kaip sukombinuoti linoleumą blizgančiais mėlynais, gelsvais ir balzganais langais ir tokių pat atspalvių sienas?

DEVIS. Nagi klausyk, ką tu čia dabar?..

MIKAS. Tai tu nemoki apdailinti stalo poliruotu tiku, atraukti fotelio rusvu tvidu ir įtaisyti buko sofas pinta jūros demblių sėdyne?

DEVIS. Aš nieko panašaus nesakiau!

MIKAS. Velnias griebtų! Tai aš suklydau!

DEVIS. Aš nieko panašaus nesakiau!

MIKAS. Nagi tu nususeš apgavikas, drauguži!

DEVIS. Klausyk, nešnekėk šitaip. Tu pasamdei mane sargauti. Norėjau tau padėti, ir viskas, už nedidelį... už nedidelį atlyginimą, niekad nieko panašaus nesakiau... o tu mane visokiais žodžiais...

MIKAS. Kaip tu vadini esi?

DEVIS. Nepradėk...

MIKAS. Ne, kaip tu vadini esi iš tikrųjų?

DEVIS. Iš tikrųjų — Devis.

MIKAS. O dabar kokia pavardė?

DEVIS. Dženkinsas!

MIKAS. Dvi pavardės. Ir aplamai. A? O kodėl paisei, kad esi interjeristas?

DEVIS. Aš tau nieko nesakiau! Kodėl nesiklausai manęs?

Pauzė

Tai jis tau pasakė. Tavo brolis pasakė. Nepilnaprotis! Jis tau gali visko pripliaukšti, jis trenktas, pusprotis, tai jis tau pasakė.

Mikas lėtai artinasi prie Devis

MIKAS. Kaip tu pavadinai mano brolių?

DEVIS. Kada?

MIKAS. Koks jisai?

DEVIS. Aš... atseit, nagi štai...

MIKAS. Trenktas? Kas trenktas?

Pauzė

Sakai, mano brolis trenktas? Mano brolis. Tai juk... tai juk įžūlumas, tiesa?

DEVIS. Nagi jis pats taip sako!

Mikas iš lėto apeina Devis, žiūrėdamas į jį. Ap-suka jį ratu

MIKAS. Keistas tu žmogus. Tiesa? Garbės žodis, keistas. Kai tik šičia įkėlei koją, pasipylė bėdos. Rimtai. Ką bešnekėtum, tau neverta tikėti. Kiekvieną tavo žodį galima išaiškinti kaip nori. Ir beveik visada meluoji. Tu karštas, nesusivaldantis, niekad nežinai, ko iš tavęs sulauksi. Tu tiesiog žvėris, tiesą pasakius. Tu barbaras. Ir dar vieno daikto negalima nutylėti — tu perdi kiaurą naktį. Matai. Ateini, prisistatai kaip interjeristas, aš tave, aišku, pasisamdau, ir kas toliau? Be galo be krašto plepi apie visokias rekomendacijas, kurios liko Sidkape, ir kas toliau? Kažkaip nepastebėjau, kad eitum į Sidkapą jų parsigabenti. Labai gaila, bet, matyt, būsiu priverstas atleisti tave iš sargo vietos. Še pusę dolerio.

Rausiasi kišenėse, išsitraukia pinigą ir sviedžia jį Deviui po kojų. Devis stovi lyg sustingęs. Mikas prieina prie dujinės viryklės ir pakelia Budą

DEVIS (*lėtai*). Tai gerai... šit kaip... šit kaip... daryk kaip nori...

MIKAS. Štai ko aš noriu!

Tvoja Budą į dujinę viryklą. Buda sudūžta

(*Karštai*). Galima pagalvoti, kad man tik šitie namai ir terūpi. Rūpesčių turiu užtektinai. Kitokių. Galybę kitų interesų. Man juk reikia varyti biznį, ar ne? Turiu pagalvoti, kaip jį išplėsti... visomis kryptimis. Aš gi vietoje nestoviu. Iriuos į priekį, visą laiką. Iriuos... visą laiką. Turiu galvoti apie ateitį. Man nerūpi šitie namai. Aš dėl jų visai nesijaudinu. Tegu brolis pluša. Tegu čia viską suremontuoja, išdekoruoja, padaro, ką tik užsimanys. Man nesvarbu. Maniau, kad darau jam paslau-

gą, leisdamas čia apsigyventi. Bet jis mano kitaip. Ir tegu. Apsieisiu.

Pauzė

DEVIS. O aš?

Tyla. Mikas nežiūri į jį. Trinkteli durys

Tyla. Juodu stovi lyg sustingę

Įeina Astonas. Uždaro duris, pereina per kambarį ir atsistoja priešais Miką. Juodu žiūri vienas į kitą

Abu nežymiai šypsosi

MIKAS (*kreipiasi į Astoną*). Matai... è...

Nutyla, eina durų link ir pasišalina. Astonas palieka duris praviras, pereina per kambarį už Devio nugaros, pamato sudaužytą Budą ir valandėlę žiūri į skeveldras. Paskui eina prie savo lovos, nusivelka paltą, atsisėda, pasiima atsuktuvą ir ima krapštyti šakutę

DEVIS. Aš grįžau pypkės.

ASTONAS. Ahà.

DEVIS. Išėjau ir... pusiaukelėje... staiga... pastebėjau... ar girdi... kad palikau pypkę. Tai ir parėjau pasiimti...

Pauzė. Jis prisiartina prie Astono

Tai jau nebe ta šakutė, kurią tu?..

Pauzė

Vis nieko neišeina, a?

Pauzė

Na, jei tu... užsispyrei, tai, manding, tikriausiai...

Pauzė

Klausyk...

Pauzė

Tu juk juokais pasakei, a, kad aš dvokiu, a?

Pauzė

Juokais? Juk mudu draugavom. Tu mane čia atsivedei. Tu mane atsivedei, nieko neklausei, pasiūlei man lovą, buvai tikras bičiulis. Klausyk. Aš vis galvojau, kodėl keliu tokį triukšmą, o tai dėl skersvėjo, supranti, skersvėjis pučia, kai aš miegu, aš ir nerimstu, o pats to nepastebiu, tai aš ir manau, ką čia aš norėjau pasakyti, jei tu man duotum savo lovą, o pats atsigultum į mano, čia gi jokio skirtumo nėra, visai tokios pat lovos, jei aš turėčiau taviškę, tau gi vis vien kur miegoti, tu maniškėje, o aš taviškėje, ir viskas būtų gerai, man nepūstų, matai, atseit, tau reikia gryno oro, aš gi suprantu, tu gi ten buvai tada, su tais visais daktarais, uždarytas, žinau, kaip ten būna, karštis, supranti, ten visuo-met per karšta, sykį ten buvau įkišęs galvą ir vos neuždusau, taigi man atrodo, kad bus geriausia, jei apsi-keisim lovom, o paskui viskas kaip sutarta, aš prižiū-rėsiu tavo butą, akių nuo jo nenuleisiu, tau tarnausiu, tau, girdi, ne kam kitam... ne tavo... tavo broliui, su-pranti, ne jam, tau, būsiu tavo tarnas, tik panorėk, na, tik panorėk...

Pauzė

Ką tu apie tai pasakysi?

Pauzė

ASTONAS. Ne, man geriau miegoti šitoje lovoje.

DEVIS. Bet ar tu supratai, ką aš sakiau?

ASTONAS. Vis tiek ana lova brolio.

DEVIS. Tavo brolio?

ASTONAS. Jis kartais čia nakvoja. Šita lova mano. Aš tik joje galiu miegoti.

DEVIS. Betgi tavo brolis išėjo! Išėjo!

Pauzė

ASTONAS. Ne. Negalima apsikeisti lovomis.

DEVIS. Bet ar tu supratai, ką aš sakiau?

ASTONAS. Vis vien būsiu užsiėmęs. Turiu suręsti tą pašiūrę. Dabar arba niekad. O kol jos nebus, nieko negaliu pradėti.

DEVIS. Aš gi tau padėsiu suręsti tą pašiūrę, ar girdi?

Pauzė

Aš gi tau padėsiu! Mudu abu suręsim tą pašiūrę! Supranti? Viens, du ir suręsim! Girdi, ką sakau?

Pauzė

ASTONAS. Ne. Suręsiu ir vienas.

DEVIS. Nagi klausyk. Aš būsiu su tavim, šičia, aš tau viską padarysiu!

Pauzė

Kartu padarysim!

Pauzė

Apsikeisim lovom, po šimts pyпкиų!

*Astonas prieina prie lango ir sustoja — nusi-
gręžęs nuo Devio*

Atseit, tu mane išvarysi? Juk taip negalima. Klausyk, brole, klausyk, brole, aš nieko, supranti, aš nieko, aš liksiu, aš nieko, žinai, ką pasakysiu, jei nenori keistis lovomis, tegu taip ir lieka, aš miegošiu, kur miegojęs, gal rasiu kur storesnio kilto, langą uždengsiu, kad skersvėjo nebūtų, ir viskas, ką pasakysi, tegu taip ir lieka?

Pauzė

ASTONAS. Ne.

DEVIS. Kodėl... ne?

Astonas grįžteli į jį

ASTONAS. Tu baisiai triukšmauji.

DEVIS. Bet... bet... supranti... klausyk... nagi klausyk... atseit...

Astonas nusigręžia į langą

Ką gi aš darysiu?

Pauzė

Ką man daryti?

Pauzė

Kur man eiti?

Pauzė

Jei nori, kad eičiau... aš eisiu. Sakyk tiesiai.

Pauzė

Nagi štai... tie batai... tie batai, kur tu man davei... jie visai nieko... jie nieko. Gal aš dabar... nueisiu...

Astonas stovi ramiai, nusigręžęs nuo Devisio į langą

Klausyk... jei aš... nueisiu... jei aš... gausiu savo popie-
rius... ar tu... ar tu leisi... ar tu... jei aš nueisiu... ir gau-
siu savo...

Ilga tylą

Uždanga